

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Vörösmarty Mihály.

Száz évvel ezelőtt jött a világra Vörösmarty Mihály. És egy új világ született meg vele: a magyar poézis új világa, ragyogó színekből, káprázatos pompából.

Szimbolikus év és nap: 1800. december 1.

A Szilveszter-éj ünnepélyes harangjai már szinte megkondultak, hogy temessenek egy egész meghalt századot; és a téli hónap fagyos szürkületében misztikus világossággal derengett a születendő új század hajnala.

Két nagy század határán: az elmúlt 18-ik és a születő 19-ik század érintkező mesgyéjén jött a világra Vörösmarty Mihály. A természet ünnepélyes hangulatban volt, amikor ezt a nagy fiát létrehozta. És mind a két század megérintette az új születő lelkét a fenséges találkozás pillanatában: a haldokló századtól kapta mély, nagyszerű borongását, az új század beleléhelte a nagy remények, a sas-szárnyakon égre törő hangulatok tündöklő hevét. Két század avatta költővé az elmúlás gyászának és a születés örömeinek grandiózus ölekezésében. Ezért lesz hatása századokra szóló, ezért lesz költői dicsősége örök.

Decemberben született ő is, aki megváltotta nemzetét lelkét a tehetetlen csüggedéstől, az aljas önmegfelekedés sivárságától. Decemberben született, mint az a másik, aki minden nagy költőnek ideálja, mert egész élete szeretet és vértanúság volt; mert a költők is Kalváriát járnak, mint ő, a költők koszorúja is sokszor tövisből van összetéve, mint az övé.

Szent kezek jegyezték föl, hogy ragyogó csillag gyult ki az égen december éjszakáján és ez a fényes csillag három királyt vezetett a bethlehemi jászolhoz, a názárethi koldus-szülők gyermekéhez.

Legendák nem szólnak arról: ég és föld örvendezése milyen csodatételekben nyilvánult, amikor az új század odatette az egyszerű nyéki udvarház bölcsőjébe a magyar nemzetnek szánt fejedelmi ajándékot. Ugy kell lenni, hogy csillagok nem jelentették az új csillag világrajzát, földi királyok nem járultak tönjénnel és aranynyal annak a bölcsőjéhez, aki majdan isteni joggal lesz királylány. (De aranyban nem lesz soha része.) Nem sejtette senki, hogy annál a gyermeknél, aki decemberben született, tehát akkor, amikor legszürkébb, leghidegebb a föld: olyan buja pompával fog kivirulni a magyar nyelv, mint egy virágos tavasz; úgy fog dörögni, villámlani a magyar szó, mint egy meleg júniusi zivatar.

És én mégis azt hiszem, hogy azon a decemberi éjszakán harsonák riadoztak a nyéki udvarház alacsony födele körül, lobogós kopják, rettentő csatabárdok villogtak alá a felhőkből, alakot öltöttek a decemberi ködpárak és láthatatlan, gyönyörű hadsereg süvöltött el az újszülött bölcsője fölött, némán és fényesen, mint a szikrázó tej-ut: az őskor lelke, az egész ősi dicsőség.

Ő volt ennek a dicsőségnek a csodálatra méltó énekese. Ő volt az, akit fölvert az el-

mult szép tettek gondja, amikor zsidbadt álomba merült az egész ország. Ő volt az, aki fölédzte a kacagányos apát és a heves ifju leventét, amikor az ország fővárosának nem volt magyar ifjusága és az elkorcsosult apák a pesti német színházba jártak és együtt kacagtak a német komédiással a romlásnak indult, elzüllött magyarságon. Ő volt az, aki látta száguldani Botondot Bizánc kapujánál, amikor a nyelvében, szívében, erkölcsében németté vált magyar főnemesség Bécs kapuján surrant be udvari tényérnyalásra. Ő volt az, aki fenséges mámorral énekelte meg a honfoglalást, amikor a haza már-már elvesztett a honfoglalók hitvány maradékai miatt.

Csokonai Vitéz Mihály, a szegény magyar trubadur, jeltelen sirban feküdt a debreceni temetőben. A kegyes Virág Benedek horáciusi ódáiban félt, aggódott a veszendő magyarságért. Kisfaludy Károly Mohácsról, a nemzeti lét nagy temetőjéről irt kesergő elégiát. Berzsenyi Dániel, a niklai remete — a legrómaibb magyar, vagy a legmagyarabb római — lángostorral verte Árpád elfújult vérére, marados fájdalommal tönödött nyomorult hazáján. A harag, az aggodalom, a gúny ostorozó kitörése: mind, mind csak a csüggedés álarca volt az akkori magyar költőknél.

Vörösmarty Mihály volt az egyetlen, aki épszt irt a magyar dicsőségről; aki lobogó lelkesedéssel az apák diadaláról irt, hogy az élők lelkében nagy tettek diadalmas vágyát gyujtsa meg; aki prófétai hévvel és előre látással hitt és bizott azokban, akik elé a hatalmas, fényes mult hódító képeit fölédzte. Hitte, hogy a magyar nemzet, mint az elalélt, de ép szárnyu sas, ereje visszatérten ki fog emelkedni a gyáva tespedésből; éppen ugy hitte, mint az, aki a divinió szent pillanatában így kiáltott föl: Magyarország nem volt, hanem lesz! — Ha nem bizott volna nemzetét jövőjében, nem irta volna meg a Zalán futás-át. Rothadó hullákra mért pazaroljuk a költészet tüzeit? Minek idézzük föl a dicső multat azok számára, akiknek nincs jövőjük? Ilyen épszt megírására csak a legerősebb hit, a legbüszkébb remény lekesíti a költőt.

A magyar nemzet sorsát vezető kegyes gondviselés adta nekünk Vörösmarty Mihályt a legjobb pillanatban. Ő volt az a Prometheus, aki tulajdon lelke isteni tüzet belopta nemzetének a szívébe. A tetsz-halott megmozdult, fölédredt a Vörösmarty épszaiból kisugárzó páthosz hatalmas lendületétől. Riadva vette észre súlyedését, mulasztását, kitörölte szeméből a méltatlan, tunya álmot, megacélozta izmait és kettözött erővel rohant előre a reformok útján.

A magyar nemzet politikai megmozdulása 1825-ben mintha óriás visszhangja lett volna Vörösmarty érc-kürtjének, amivel életre harsonázta hódító Árpádot és a mult szemképrázató dicsőségét. Ennek a kolosszális szolgálatnak a fejében elég hála-e a nemzet-től, ha olyan szobrot emel Vörösmartynek, mely a modern Budapest, a világvárossá fej-

lédött főváros legszebb terén a föllegét veri bronz-fejével? Minden hála kevés ilyen szolgálatnak, ilyen érdemnek a megjutalmazására.

És Vörösmarty a régi Pest szegényes, kisszerű utcáin gondolta ki hatalmas, nemzet-rázó költeményét. Gondoljuk ezt el, hogy érdemét még nagyobbak lássuk. Mindenütt a magyarság insége és a toladó németiség pompája vette körül. Mindenütt nyomás, üldözés, erőszak, legszentebb jogaink lábbal-tírása. A hatalom egészen az idegené volt. A magyarnak csak a hosszú haldoklás szabadsága maradt meg. Ebben a légkörben, ebben a nyomoruságban pattant ki Vörösmarty lelkéből a magyarság legfényesebb apothéozisa. Ebben a kétségbejött szegénységben ajándékozta meg nemzetét a költői nyelv króuzsi gazdagságával. Micsoda hévvel, micsoda erővel szerette hazáját az, aki ezt megcselekedte! Hol a költő, akit a hazaszeretlet ilyen mértékben inspirált? Csak Vörösmarty lelkéből fakadhatott ez a regeneráló csodaforrás, aki együtt élt a nemzeti újjászületés hőrozszaival; aki dicső kortárra, titán-testvére volt Széchenyinek, Deáknak, Kossuthnak; aki az apostoloknak abban a fenséges iskolájában nőtt fel, mely fogadalommá és ideállá tette a haza nagyságát, a nemzet dicsőségét, a siring tartó önzellen munkát és a siring tartó becsületes szegénységét.

Nem elégedett meg azzal, hogy az északi-fény mesés pompájával fölédzte az őskor dicsőségét. Márványnál erősebb táblákra irta föl minden idők számára a hazaszeretletnek tiz parancsolatját. Csak egyszer irta meg. Nem járt úgy, mint az, aki a hegyről lehozott, villámlás és dörgés közt készült táblát kénytelen volt népe fölött való bosszúságában összetörni. Csak egyszer irta meg. De parancsolatjának minden betűje nemzetének a szívébe vésoódott, olyan erővel, olyan örök hatással, hogy többé semmisen irthatja ki onnan, áldjon vagy verjen sors keze!

1825-től 1848-ig ott járt intő, buzditó lantjával az alkotmányos küzdelem, a nép jogáért és szabadságáért harcoló tábor hősei közt. Hű volt a nemzethez és hű volt az alkotmányos királyhoz, de nem hunyászokodott meg a trón számolyánál, nem dicsőítette hivatalosan az udvar hatalmát, nem vágott a poeta laureatus zsoldjára és dicsőségére. Marót bán, a rab, akinek a kezén láncok csörögnek, fenséges daccal vág vissza Haszszánnak, a kevélynek, aki élet és halál fölött rendelkezik. Drámáiban a nemes, büszke magyar beszél, aki megveti a fenyegetőt és inkább a halált választja, semhogy becsstelen alku árán mentse meg életét. És a Szép Ilonkában, legremekebb versében, felköszönti ugyan a királyt, de hozzá teszi az alkotmányos magyar büszke önérdetével:

Addig éljen, míg a honnak él!
De szakadjon élte pillanata,
Melyben attól elpártolni kél!
Egy király sem inkább, mint hitetlen!
Nyűg a népen a rossz s tehetetlen!

A szabadság-harc gyászos bukása után

elnémult, Örjögött, mint *Lear király*, akinek a tragédiáját bánatos nyelvén egész komor szépségével fordította le magyarra. A hazaszeretet költője nem élhette túl hazája pusztulását. De a haldokló hatyú meséje igaz. Még egyszer megszólalt, még egy utolsó dalt énekelt halálos ágyán. És mintha el-látott volna hozzánk, mintha a saját dicsőségét jósolta volna meg, irtózatossá panaszai közt így kiáltott föl: *Lesz még egyszer ünnep a világon!*

Lesz! Már itt is van! És ehhez fogható ünneplés még nem volt Magyarországon. *Vörösmarty* Mihály ünneplésében ez a pártokra szakadt nemzet újra testvérré vált, mintha költészetének a szent harmóniája költözött volna mindnyájunk szívébe. Ahány színház, ahány iskola, ahány kultur-egyesület, ahány magyar ember van ebben az országban: mind főméjént gyűjt és fejt hajt *Vörösmarty* emléke előtt. A gazdag nagy úr és a szegény paraszt egyforma tisztelettel ejti ki annak a nevét, aki az egész magyar nemzet költője volt; az egész magyar nemzetnek írta *Szózat*-át.

Óriás templommá vált a magyar haza. Isteni tiszteletet tartanak benne. Áldó himnuszok énekése közt *Vörösmarty* Mihályt ünnepeljük, aki száz évvel ezelőtt született és élni fog örökkön örökké!

Ábrányi Emil.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 30.

Az öreg *Juriss* Mihály* eszöndesen prédikált. Ez volt a preludium.

Aztán nagyon különös felszólalás következett. *Asbóth* János beszélt s ő, aki a t. Házat meglehetősen hozzászóltatta, hogy soha se csodálkozzék beszédének különösségein: ma mégis meglepetést, sőt majdnem felülnést keltett. Ha az ember a szomszéd teremből hallgatta volna és nem tudja, hogy *Asbóth* beszél: a beszéd értelme szerint föltétlenül tisztában van vele, hogy így csak igaz liberális ember beszélhet. Minden mondata igazság. Az is, hogy a revízióknak se chance-a, se értelme nem volna s azonfelül újult erővel támasztaná fel a felekezeti villongást. Az is, hogy felekezeti alapon pártoknak nem szabad alakulniuk, mert különben a parlamenti váltogazdaság szerint megeshetnék, hogy egyszer katolikus párt, másszor református párt volna uralkom. És így tovább is csupa olyan igazság volt a beszéd, hogy a szabadelvű párt padjairól csakis így szabad beszélni. De hát az

ember látta és hallotta, hogy aki így beszél, az *Asbóth* János. *Asbóth* János, a néppártból csak az imént kivált világi vezér. Hát akkor mit keresett ő ilyen elvekkel a néppártban?

S az a legkülönösebb, hogy a néppárt mégis meghallgatta. S mikor egyik-másik néppárti ur hangosan próbált felháborodni, *Asbóth* a következő csudálatos megjegyzéssel némitotta el:

— Így beszéltem a néppártban is. Ott is tiltakoztam a felekezeti ellen. *Írásos okmányaim vannak róla, emik nem valók a nyilvánosság elé*, de ha kiváncsiak az urak, szívesen megmutathatom önöknek...

Telhat írásos okmányai vannak. És nem valók a nyilvánosság elé. Különös. Ugy tetszik, mintha most már azért is a nyilvánosság elé valók volnának. Milyen írásos okmányok azok? És csakugyan igazolják-e *Asbóth*-ot? És ha igen, nem vádolják-e a néppártot? Hát mindenesetre különös kis affaire s egyelőre talán az a legokosabb, ha azt mondjuk, hogy intézzék el egymás között: *Asbóth* és a néppárt. De persze nem olyan vulgáris elmésséggel, mint ahogy ma *Buzáth* Ferenc tette, aki egy-két gorombaság után azt mondta:

— *Asbóth* ugyanis csak *téli szálláson* van a szabadelvű pártban s majd lecsófolja ő meg magát.

A néppárt dolgai után ma már csak *Csávoleszky* Lajos beszélt még a költségvetés ellen s egy nyilvánvaló túlzása megszólaltatta a kereskedelmi minisztert is. Aztán a vita folytatása — holnap, az országos *Vörösmarty*-ünnep miatt nem lévén ülés — hétéfőre maradt.

Az ülés végén *Szell* Kálmán miniszterelnök az új koronaér választására vonatkozó királyi kéziratot terjesztette be s rövid vita után az elnök indítványához képest határozatba ment, hogy a közös választó ülés december 10-én lesz.

A képviselőház ülése november 30-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, gróf *Szechenyi* Gyula, *Hegedűs* Sándor, *Cséh* Ervin.

Napirenden van

az 1901-ik évi költségvetés

tárgyalása.

Juriss Mihály: A társadalom nagybeteg, de a liberálisizmus nem mer a gyógyításhoz fogni. Itt első sorban a keresztény elveknek visszaállítása szükséges. Addig, míg keresztény elvekkel fordulunk elő és találunk akik a választás intézményeket veszélyesen tartják a tudományra, míg a keresztet eltávolítják az iskolákból, addig nem lehet beszélni restaurációról, addig az anarkhiát nem lehet kiirtani, pedig az anarkia a liberálisizmus szülőfötte.

Szól a kivándorítás okairól, az ország eladóso-

dásáról, melynek szintén a liberális rendszer az oka. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppártban.)

Asbóth János: A függetlenségi párt szóinkai támadták a kormányt, a néppárt még tovább ment, igyekezett az új parlamenti alakulást megfosztani minden értékétől s oda konkludált, hogy *Bánffy* nem hirdette az erőszakot, de gyakorolta. Széll pedig hirdette a jogot, de nem gyakorolta. A néppártnak nem lett volna szabad annak idején obstruálni, minden más pártnak igen, de nekik, mint a konzervatívizmus inaugurálónak, nem. A néppárt az obstrukcióban a próbárammól szerepét játszotta. (Nagy derűltség.)

Örvendetesen veszi tudomásul és jelzi, hogy a miniszterelnöknek sikerült azt a törekvését elérni, hogy ma a monarchia sulyponja Magyarországra. A kormány adjon az ellenzéknek még írt is a vitaközé, hogy annál könnyebben kiténhessen, hogy nincs igazuk. Politikai következettséget nem lát az ellenzékben. (Nagy zaj balról. Elnök cseppet. Közbeszólások.)

Kubik Béla: Ezt lehetetlen hallgatni! Inkább kimegyek!

Asbóth János: Felekezeti politikával Magyarországon zöld ágra jutni nem lehet. (Derűltség a néppártban.) Midőn az egyházpolitikai törvényeket megszavazták, elvesztettük láta a csatát, de nem tette le a fegyvert, mert az volt a hite, hogy a békét ama kormány alatt helyreállítani nem lehet. Már akkor exponálta magát vallásának érdekeiért, mikor az a párt (a néppárt) mutat) még csak politikai pelenkákban fektült. (Derűltség.)

Revízióról szó sem lehet. Újult erővel és hővel törne ki a felekezeti harc; romok halmozatnának romokra...

Kubik Béla: Milyen programmal lett megválasztva, arról tessék beszélni! Micsoda ez? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Méltóztassanak nyugodtan meghallgatni a szónokot! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Lehetetlen! Nagy zaj.)

Justh Gyula: Le kellett volna köszönnie! Új választásnak kellett volna magát alávetnie. (Nagy zaj.)

Elnök: *Justh* képviselő urat kérem, méltóztassék nyugodtan lenni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Lehetetlen!)

Asbóth János: Azért beszélek, hogy igazoljam álláspontomat. Konstatálom, hogy újult erővel törne ki a harc, hogy romok halmozatnának romokra és ami a legtöbbet szenvedne, az a választás érdek volna, mert az eddigi eredmények is nem diadallal, hanem csak kompromisszum útján voltak elérhetőek. Ezt nem kívánjuk mi; ezt kívánhatják azok, akiket semmi felelősség sem terhel, akik felelősséget vállalni, akik a felelősségben részt venni nem akarnak.

Ez volt közöttünk az állandó differencia, amely dacára azon teljes tiszteletnek és barátságának, amely a párttal egyesített, a megkísérlet együttműködést megkísérlet, mert mindig, a létesült megegyezések dacára is, felülkerekedtek azok a betelgyások, (Zaj balról), amelyek a pártot a felekezeti pártalakítás és a felekezeti politika felé tolják. En pedig bizalmasan és nyitvan alkalommal, azon beszédemben is, amelylyel a néppártnak felirati javaslatához hozzájárultam, amelynek egybírát nem volt semmi felekezeti színe és amely — újra konstátálom — a revíziót nem is említette, mindig azt vitattam, mindig azt magyaráztam, illetőleg igyekeztem meggyőzni az illetőket végig minden fórumon, hogy egy felekezeti pártalakítás és felekezeti parlamenti politika nem telet meg sem a katolikus érdekeknek, sem pedig az országnak.

Buzáth Ferenc: Ez nem áll! Ne tessék hazugságokkal előállani a parlamentben!

Hol van itt az őszhang, érzés, gondolat és a közérdek komolysága között?

Bizonyos, hogy hiányzik!

Pedig az egyszerű paraszt józanságnak irányítja majdnem mindenkre nézve hozzáférhető. És ez az irányító mindenki számára a legegyszerűbb természetességgel veti föl az ultimátumot, mely az embert az ellentétes álláspontokhoz vagy az egyik, vagy a másik pártjára tereli. Nem tetszik a bűnök megfelelő bünhődés? Perhorreszkálni méltóztatik a halált, mint büntírástó fegyvert a társadalom büntető kezében? Helyes! Tessék hát elfoglalni a megfelelő álláspontot. Hogy melyik az? Bizony nagyon radikális álláspont. Lényegében így hangzik: A megtorlás elve elvetendő! Miért? — Mert embertelen! Alkalmazása nem egyéb, mint arculverése az emberi méltóságnak.

Ledöntött Isten oltárán áldozik az ember, mikor megtorl — a barbarizmus oltárán! Valahány rab sínylődik e világban, valamennyi előtt ki kell hirdetni a szabadságot, be kell zuzni a börtönjüket, össze kell törni a rabbilincseket, el kell törlni a modern világ kínzókamráit, az ember-treceket és a föld porával kell egyenlővé tenni minden törvényeséki palotát, ahol nem az enyém és tied kérdése forog a szőnyegen, hanem a bűn és büntetés! Így kell tenni, mert a megtorlás elve embertelen.

Avagy talán éppen ez a mereven levont konkluzió, éppen ez esik legmesszebbre a józanságtól? Meglehet! Amde a józansághoz az a középút sem jár közelebb, amelyly apró bűnösökre könyörtelenül lesújt és vérfagyasztó gaszágokat könnyez szemekkel megbocsájt. A megtorlás elvével kiegyezni, alkura lépni, a büntetések arányosságát elcsúszni nem lehet. Síralmas komikumá változnék át a nagy tragikum, ha a megtorlás elvéből kikökenne: az arány... Ha

TÁRCA.

Egyveleg.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Írta: *Festl Géza.*

Korszellemlünk olyan zenekar, mely folyvást putpuri játszik. A modern szellemi áramlatok gyors ütemben kavargatnak minden érzést és minden gondolatot, melyet valaha az emberi lélek kigondolt, átértett, megteremtett és végigszenvedt. Mint ahogy a putpuriban melankolikus dallammal váltakozik a vig ütemű keringő; mint ahogy a vig keringő helyét ad a közvetlenül utána fölhangzó pikáns melódia vontatottan lihegő akkordjainak; mint ahogy a pikáns zenének hangjait követi a dallam nélkül szűkülő hangutánzás, az a csendő-bongó, morajló és zakatoló hang-egyveleg, ez a megzenésített láрма; mint ahogy ennek utána a hangok khaoszából kiemelkedik egy-egy kedélybeli imitáció, mely néhány pillanatra elringat és szolid ábrázolásokra csúbit: — éppen úgy a modern korszellem is végig gitározza és elfuvallozza a béke és a szeretetnek, eltrombitálja és végig dobolja a háború és a gyűlöletnek valamennyi egymással meg sem férő állapotát.

Amde minden hasonlat sántít. Természetesen ez is. Mert míg a valóságos zenekar, bár egymást nyomon követő, de végre is egymástól elkülönített periódusokban huza vagy fujja a vig és szomorú, a frivol meg az imádságos zenét, addig a korszellemlnek karnagy és kotta nélkül versenyző zenekarában minden egymást kizáró hang, szó és gondolat egyidejűleg cseng, bong, zug, zakatol, káromkodik, imádkozik, szaval, énekel és kiabál.

Akár a közelünkben lezajló, akár a messze távolból idáig hallatszók események zaját bontogassuk és elemezzük, mindenütt akadunk egymással csatázó végletekre, mindenfelé a béke és a háborúnak, a szeretet és a gyűlöletnek hangjai keresztezik egymást.

Avagy nem-e hallottuk az imént is a béke és szeretet füvölahangjait ugyanakkor, midőn egy gonoszlelkű testvérgyilkossal állott párban a perszónifikált társadalom, vagyis — az állam.

Nem akadt senki, aki az elítéltek minden emberségét fántáziát meghaladó gonoszságában kételkedni mert volna. De akadnak sokan, akik az emberség szent nevében védelmezni merték azt a modern kaint, aki még a hajdankori elődjénél is undokabb volt, mert nem is az Isten vonzalmát, ezt az etikát előnyt irigyelte az öcsétől, hanem a minden etikát nélkülözö előnyeket, a vagyon, a hasznát, a pénzt. És az az időlen kontraszt, mely egyrészt a kivégzett gonosztevőnek aljasságából, másrészt a divatos humanisták sajnálkozásából kiesendül, ez a két elemes hang, a modern felfogás szerint: *harmónikus.*

Valóságos fölmerül a kérdés, hogy vajon abban a szerepében tetszik-e önmagának legjobban a modern emberszeretet, mikor az ember-telenséggel szövetségre lép, azzal egy gyékényen áru és az ocsányság védelmező géniusza gyánánt zsírálja magát? Abban eszesodik-e ki humanizmusunk föladata, hogy kikeressük a bűnösök közül a legundokabbakat egyikét és visszaélve a humanitás természetes jóvalával a legaljább kreatúra fölött mesterségesen koncentráljuk az emberszeretet sugárait? Azt tűzte-e ki elől az emberszeretet, hogy koncertdarabokat játszszzék és a szánakozás hidján keresztül a legnagyobb gazemberek pártjára esdítse a lágy szívű emberséget?

Páder Rezső: Erről nem volt szó a klubban soha. (Zaj. Elnök csenget.)

Asbóth János: Hogy ezt mindig mondtam, azt okmányokkal is igazolhatom, amelyek ugyan nem alkalmasak a nyilvánosságra hozatalra, de ha a képviselő ur meg akarja tekinteni, akkor odaadom. (Ellenmondások a balközépen. Felkiáltások: Tessék megmutatni!) Azt mondtam és vitatam mindig, hogy felekezeti pártalakítással Magyarországon zöld ágra jutni nem lehet és ha lehetne, hát ez volna az országára nézve a legnagyobb veszély. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Azt mondanom nem lehet, hogy előbb vagyok katolikus, mint magyar, mert a magyar katolikusnak nem az a feladata, hogy a vallása és hazája iránti kötelességeit egymással szemben mérlegelje és azokban válogasson, hanem, hogy mind a kettőt egyesítse és teljesítse.

Ezen körülményeknél fogva én, mert felelősséget nem vállalok, mert nem vállalhatok sem mint katolikus, sem mint magyar, a költségvetést úgy tartalmánál, valamint az abban nyilvánuló politikánál és a miniszterelnök és a kormány iránti bizalomnál fogva elfogadom. (Helyeslés a jobboldalon.)

Buzáth Ferenc: Hogy a politikai erkölcsek mennyire süllyedtek, azt bizonyítja Asbóth felszólalása. (Zajos helyeslés a néppártban és a szélsőbalon.) A parlamenti tisztesség azt követeli, hogy egy képviselő, ha kilép azon pártból, melynek programja alapján mandátumát nyerte, akkor vagy lemond a képviselőségről, vagy pedig hallgat. Meg van győződve, hogy Asbóth, aki most a féli szálalon van, ha kitavaszodik, maga fogja megcáfolni azokat, amiket mondott. (Zajos helyeslés a szélsőbalon és a néppártban.)

Mandel támadására megjegyzi, hogy a néppártban nincs szüksége hazafiságának hangoztatására, mert az magától értődik. Azt a vádat pedig, hogy a néppárt a pánszlávokkal paktál, azt pártja nevében visszautasítja. A néppárt védelmébe veszi a szegénytől népet, melynek hazafiságát Kossuth Lajos is elismerte és amelyet zsidó uszások kiszípoloztak. Sajnálja, hogy a miniszterelnök védelmére a szabadelvűpártból oly férfiak szólaltak fel, mint Mandel, Arányi és Asbóth, kiknek szabadelvűségeit nehezen egyeztetni össze a miniszterelnök szavadelvűségével.

Átér a költségvetés bírálására s kifogásolja, hogy a tisztviselők fizetését és a budget sem szabályozza véglegesen. Takarékoskodniuk kellene a szükséges kiadások minden vonalán. Foglalkozik a keresztény szövetségek ügyével s azt fejtegeti, hogy ezek nem feleltek, hanem csak keresztény alapon nyugvó vállalkozások, amelyek megvédelmezik az internacionális kereskedelmi szellem pusztításaitól az ország szegényebb lakosságát. A költségvetést nem fogadja el.

Csávozszy Lajos a költségvetést irreálisnak tartja. A pénzügyminiszter, mióta az ország pénzügyeit vezeti, az eddigi költségvetésekből szerkesztett számadások szerint hetven millió olyan kiadást és százhetven millió olyan bevételt ért el, amire a törvényhozás a megfelelő felhatalmazást nem adta volt meg. Soha sem a bevétel, sem a kiadás nem felel meg valóságban az előirányzatnak. Minisztertanácsai hatalmának alapján is történnek kiadások. Mikor hoztak erre törvényt? Soha. Ezzel van kapcsolatban az is, hogy legutóbb *százhatvan ezer forint áru levelezőlapot kellett megsemmisíteni*, mert nem lehetett használni.

Ez a parlament nem lehet a nemzet véleményének tolmácsa, mert a többség az erőszak és a legundokabb korrupció segélyével jött létre. A szabadelvűpárt harmincéves működésének az az eredménye, hogy egy erkölcsi kivetkőzött, vagyonából kifosztott nemzet nem képes ellentánni Ausztria beolvasztásának veszélyét. Csak gyökeres parlamenti reform képes

Magyarország viszonyait megjavítani. A függelenségi párt soha sem szűnik meg a titkos választás szükségességét hangoztatni.

A miniszterelnök nem bír érzékel a nemzeti aspirációk iránt s sőtötte ugránsok nevezéi az önálló vámtérfel behozatalát. Hát a Tisza-lex nem volt ugrás a sőtötte? Miért írta alá azt a miniszterelnök? A miniszterelnök azon állítása sem bizonyít semmit, hogy 33 év óta a kormányon ülő férfiak perhorreszkáltak az önálló vámtérfel eszméjéért. Azok sem tudták jellegetni a nemzeti követelmények magasatos voltát. A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbalon.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Nem hagyhatja szó nélkül Csávozszy téves állítását a millenniumi levelezőlapokról.

Csávozszy Lajos: Tessék elővenni és elolvasni a zárszámadást! Akkor nem szólok semmit.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: A zárszámadást is ismerem és fel akarom világosítani a t. képviselő urat és a t. képviselőházat. (Halljuk! Halljuk!)

A millenniumi kiállítás alkalmával képes-levelezőlapokat csináltak és ezt készpénzképpen a kiállítási bizottságnak elszámolták 200.000 forint értékben. Ott bevételeztették ez, mint fedezet. Minthogy azonban a 200.000 forint áru, tehát külön figurával ellátott millenniumi képes-levelezőlap nem volt értékesíthető, csak 40.000 forint értékű...

Csávozszy Lajos: Nohát!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Csak-hogy kérem, ez nem osztrák levelezőlap, ez tisztán a kiállítási ünnepély alkalmából készült, sok ilyen intézkedés történt tisztán az ünnepély emelése és a nemzeti érzés fokozása szempontjából. Tehát, mondom, ebből a 200.000 forint áru levelezőlapból, amely levezetéképpen elszámoltatták, csak 40.000 forint áru értékesítették, a kiállításnak a fedezetből 160.000 forint hiányzik. Igen természetes tehát, hogy ezt pótolni kell. Ennyi volt az egész dolog. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Igaza volt tehát Csávozszyknak!) Engedjenek meg a t. képviselő urak, de akkor vagy félreértettek engem, vagy nem értik a dolgot. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Lehet tudniük fedezetet előirányozni, amely nem realizáltak, de itt az államnak és senkinek vesztesége nincsen. (Igaz! Ugy van! jobbfelel!) Ha mi számítottunk arra, illetőleg, ha akkor arra számítottunk, — mert hiszen én nem voltam akkor miniszter — hogy 200.000 forint áru lehet így eladni és ebből 200.000 forint bevételei teremteni és ha ebből 160.000 forint áru papíros maradt: az egyszerűen esatlódás az előirányzatban, itt tényleges vesztesége sem az államnak, sem senkinek nincsen. (Helyeslés jobbfelel.)

Elnök: A vita folytatását a hétfői ülésre halasztja.

BELFÖLD.

A Ház munkarendje. A képviselőház tanácskozásában holnap rövid szünet áll be, mivel a Ház igen nagyszámu küldöttséggel képviselteti magát a székesfehérvári *Vörösmarty-emléknapen*, melyen **Perczel** Dezső, a Ház elnöke is, **Száll** Kálmán miniszterelnök is jelen lesz. Hétfőn a Ház folytatni fogja a költségvetés megvitatását. Az ülés szónokai gróf **Benyócsky** Sándor, **Gajary** Géza, **Páder** Rezső és **Hegedűs** Lóránt lesznek. Kedden a költségvetés tárgyalása ismét rövid

megszakítást szenved, mert e napon a képviselőház és a főrendiház együttes ülést tart a koronaári méltóság betöltése céljából.

Száll Kálmán beszámolója. A képviselőház üléssternében ma délelőtt egy terjedelmes füzetet osztogattak, amelynek fedelére ez a cím van rányomtatva: *Olvasd, székely!* A nyáradó-szeredai választóknak számol be ebben a füzetben **Száll** Kálmán. A közelmúlt eseményeinek fonalát a legutolsó általános választásoknál veszi fel s itt vázolja azt a nagy keserűséget, amelyet az ellenzék részén az erőszakos választások kelettek. Felidézi a beszámoló a szabadelvűpárt kebelében akkor bekövetkezett egyenlenségeknek, az ischli klauzulának és a Tiszalexnek szomorú emlékét, vázolja ezeknek romboló hatását a közállapotokra s apróra elmondja az emlékezetes különválásnak történetét, amely elvezette az országot a kibontakozás útjára. Zamatos magyarsággal szól a nyáradó-szeredai kerület képviselője székely választóihoz ebben a beszámoló füzetben, amelynek második része ismerteti az új pártalakulást, a Száll-kabinet programját és kormányzásának eddigi üdvös eredményeit. Népies modorban és hangon magyarázza meg a beszámoló a tiszta választások biztosítása céljából hosszú időn át folytatott akcióit, amelynek eredményei és garanciái az új törvényben vannak letve. Végül a néppárt ellen fordul a beszámoló és óvatosságra inti a székely népet ennek a pártnak veszedelmes törekvéseivel szemben.

A koronaár-választás.

Budapest, november 30.

Az új koronaár megválasztása ügyében ma **Száll** Kálmán miniszterelnök értekezett gróf **Csáky** Albin főrendiházi és **Perczel** Dezső képviselőházi elnökkel, s a tanácskozás eredményeképpen a mai ülés végén előterjesztett a választásra nézve. A ma létrejött megállapodásokhoz képest a koronaári méltóság betöltéséről szóló királyi kéziratot a Ház *hétfői* ülésén fogják kihirdetni, s a koronaár választása a két Háznak *kedden* tartandó együttes ülésén fog megtörténni.

A magyar országgyűlés régi tradíciója szerint a választás a két Ház diszülésében megy végbe. Az országgyűlés tagjai diszruhában jelennek meg, az ülés vezetésében mind a két Ház elnöke részt vesz. A választás a képviselőházban fog végbemenni. A választás megejtése után a miniszterelnök nyomban fölteszi a királyhoz, hogy a választás eredményéről értesítse ő felségét és a választáshoz a király megerősítését kikérje. Ha ez megtörtént, az ujonnan megválasztott koronaár ő felsége színe előtt leteszi az esküt. Az eskütételén jelen lehetnek az országgyűlés tagjai. A szertartás nagy díszsel megy végbe. Az ekként feleskötött koronaár az eskütétel után ismét visszatér az

pedig a megtörles elvének elbuktatása a közérdekre nézve nagyon is veszedelmes kísérletnek látszik, akkor — ez az álláspontnak tulsó parja — tessék minden teatralis hangulat nélkül és a kellő komolysággal venni tudomásul a legnagyobb büntetés: a halált.

Teatralis hangulat nélkül? Szabad volt-e ezt így mondani?

Azt hiszszük: igen!
Avagy ki kényszerítette Magyarországot egyetlen polgárát, — kivéve a hivatalból kirendeltet kiesiny csoportját, — hogy a kivégeztetés borzalmaíró közvetlenül nagy újság után részletesen tudomást vegyen?

Megmondjuk, hogy ki kényszerítette: az emberben lakozó vadállat. Az ösök bestialis természetű, amely nemzedékről nemzedékre átöröklik — és nem pusztul el soha. Az ösi fenevad, amely még a szűz hajadonnak lelkében is ott sertenkedik, valahányszor a borzalomnak perverz gyönyöreire nyílik kílátás. Mikor aután a rémes jelenetek megborzongató érzelmeivel betellett a bestialis származásu emberi lélek, akkor előrángatja az elpiruló és szégyenkező humanizmusnak a fűgefalevelét: a halálbüntetés ellen megkomponált teoretikus érvelést. Ezen a révén jutott a modern Kain is, az ő — holtá után pedirozó — védőhez.

... De helyezkedjünk át a gondolat hatalmánál fogva a földgolyónak tulsó oldalára. Nézzünk szét ott, ahol a keresztény civilizáció a boxerek fejét elválasztja a törzstől, de nem — a copfól. A copfot tiszteli a keresztény misszió gárdája. Valami sajtáságs kegyelet, talán a honvágygyal egybeforrott visszaemlékezés nyilatkozik meg benne, mikor e szimbolumot látja maga előtt. E szimbolum vezet Európá katónáit, mikor a távol keleten legyilkolják a bennszülötteket, mert

ezek megtették azt, amit végrehajtott eddig minden szent forradalom.

Böcsben egy fél századdal ezelőtt asszonyrahába bujva szökdösött a föllázadt nép gyűlöletes alakja, az elegáns katona, a vezető államférfi, a megbukott rendszer hadügyminisztere: Latour. És amikor a szökés nem sikerült, mikor a százkaru polyp, vagyis a nép kellő időben elesiepte a menekülőt és csak egy életet tudott kisajátítani abból a testből, amelyik száz halálnak okozója volt, akkor a merénylet hírért, mintha három szöba foglalt Te Deum lett volna, egy kísérté városról városra ez a fölkiáltás: *tehat van igazság!* — Ugyanez történt meg a pesti Láncidőn a császári biztossal, Lamborggell. Anglia protektora beprotektálta a menyországba soron kívül: Anglia uralkodóját. A francia patrióták a Marseillaise szilaj hangjai mellett, örömjunglós közben nyaktilózták le a francia királyt!... Lehet-e ott szó jogtalanságról, ahol százcezek és millióknak tomboló haragja beszél?

Az európai történelem ilyen mozzanatait soha se tekintette jogtalanságoknak az immár polgárjogot nyert forradalmi hangulat. Igaz ugyan, hogy azért a jogtalanságot mégis ki lehetne mutatni, azt azonban nem mutatja ki semmiféle oknyomozó bölésség, hogy miért volna nagyobb büne a népnek, ha valamely uralkodó képviselőjét meglincseli, semmint magát a királyt?!

Miért volna vakmerőbb merénylet a gyűlölt hatalom ellen, ha a viharrá korbácsolt tömeges szenvedély gyűlöletének izzó lángjaival nem a hatalomnak fölkont urát pusztítja el, esakis egyik — fölkogadott szolgáját? Azt a gondolkozást, mely a nyugati államok leghatalmasabb trónusán a tömeges megszárlásokra utasítást adott, so a szabadságszeretetek, se a Humanitásnak géniusza nem fogadja el. A világtörténelem-

nek ama decenniumai és akciói, melyek a modern gondolkozásnak immár elfajult alapjait megteremtették, ugy az egyének, mint a népek jogairól egészen más eszmékkel plántáltak a szivekbe.

Akkor az volt az uralkodó elv és a tisztséggel együtt járó jelszó, hogy szabaddd legyen minden ember eszelekvőképessége és gondolatvilága — és e kettős szabadságot csupán egy rablánc korlátozza: a szivéből sarjadzó szeretet. Ma a legszabadelvűbb gondolkozás is a rendőri óvrendszert álláspontjára helyezkedik, cenzurát akar gyakorolni ugy az eszmék, mint a tettek mezején és a szeretet láncait olyan magánjellegű kapcsolatnak tekinti, mely nem milliókat köleszőnösen, hanem milliók közül kettőt vagy hármat kapcsolhat csak egymáshoz. Akkor a szellem gőgje még nem vetett akkora hullámokat, hogy képes lett volna elsöpörni az öszkekötő hidakat a gondolatok nagyjai és kiesinyei között. Ma ridegen állanak egymással szemben a szellem horizontján fölmerült végletek és mig a törpeség bizalmatlanul tekint föl a nagyságra, addig minden relativ szellemi nagyság a saját értékének abszolút megerősítését látja abban, ha a gyöngébbekhez arrogancia nélkül leereszkedik. Régebben a humor, mely a felségzéseket élethű kópkiában mutatta be, nem marni és ölni vágyott, csupán meggyözni és megjavítani. A modern guny, az undorító és vérlázító szatira pedig a gyilkoló haragnak, a sziszegő gyűlölködésnek a teoretikus feagyvere, mely rendszeren a rágalomnak nagy arzenáljából szállítgatta úteget számára a lőport. Ember és ember között nem az egyoldalú kiakndzás, hanem a köleszőnös érdeke volt az összekötő kapocs.

Ma pedig az üzteltárs, a vevő, az eladó és a szerződő másik fél nem egyéb, mint a ravasszág-nak kípécézett celtáblája, melyet ha egészen el lehet pusztítani, annál teljesebb a diadal.

időközben felfüggesztett ülésbe, ahol jelenlétében hitelesítik az eskütételre vonatkozó jelentést.

A keddi ülés tehát rendkívül fényesnek ígérkezik. Ő felsége a koronaör-választás aktusára való tekintettel hosszabbította meg budapesti tartózkodását.

Mai hírünket, amely szerint a király első helyen báró Jósika Samut jelöli a koronaöri méltóságra, a parlamenti körökben elterjedt értesülések megerősítik. A koronaörsgben tehát báró Jósika Samu lesz Szilágy József utódja.

A Ház mai tanácskozásának a koronaör-választásról szóló része következőképp folyt le:

Szél Kálmán miniszterelnök: T. Ház! A holnapi nap ülésének elején akartam a t. Házhöz egy előterjesztéssel járulni. Műtán azonban, amint a t. elnök ur enunciaciójából méltóztatott megérteni, holnap ülés nem lesz. engedje meg a t. Ház, hogy ezen előterjesztésemet most tegyem meg. (Halljuk!) Amint a t. Háznak méltóztatik tudni, Szilágy József koronaör elhalálozván, az egyik koronaöri méltóság megüresedett. Ennek a betöltése régi törvény és ősi szokás szerint úgy történik, hogy ő felsége kijelöli azokat akik közül azután a képviselőház és a főrendek együttes ülése, tehát az országgyűlés a választást megejtí Abban a helyzetben vagyok, hogy a legközelebbi napok egyikén a legkegyesebb királyi leiratot mely az országgyűlést koronaör választására felhívja és a kijelölést megteszi, a t. Háznak bemutatathatom. Arra kérem tehát a t. Házat, méltóztatásuk ezt szíves tudomásul venni és a koronaör-választásnak megejtése végett a t. elnök urat megbízni, tegye magát érintkezésbe a főrendiház elnökével, hogy az együttes ülés alkalmas időben megtartható legyen a kegyelmes királyi leirat kibirdetése és a koronaör megválasztása céljából. Kérem a t. Házat, méltóztatásuk ezen előterjesztés értelmében határozni. (Helyeslés.)

Elnök javasolja, hogy a koronaört választó együttes ülés kedden délelőtt tíz órakor tartassék, amit a Ház el is fogad.

Polónyi Géza szerint, míg a királyi leirat meg nem érkezett ki nem hirdettetett, addig választási napot kitűzni nem lehet.

Szél Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Gondolom, nem szükséges, hogy a t. képviselőház urat és a Házat figyelmeztessem, hogy kötelességszerűleg utánanézem annak, hogy mi az a törvényes gyakorlat, amelyet a fontos tényről az országgyűlés követett és meggyőződve arról, hogy mi a gyakorlat, nem tétellezheti fel rólam a t. képviselő ur vagy bármely más tagja a Háznak, hogy attól eltérő eljárást proponáljak.

Igenis, eddig is az volt a gyakorlat, amelyet én most proponáltam és a t. Ház elé terjesztettem. Itt van előttem az 1882. évi jegyzőkönyv és napló, amely szerint akkor...

Polónyi Géza: Azóta is volt már koronaör-választás. (Halljuk! Halljuk!)

Szél Kálmán miniszterelnök: Az azóta történt

A szabadság bölesőjének ringatói szabaddá akarták tenni az egyént és a testvéri szeretetnek egyenlőséget követelő láncával kapcsolni egymáshoz a tömegeket. A gyakorlati élet ebből valóra váltott annyit, hogy az egyének közül társadalmilag szabaddá lett az, akiben külső vagy belső körülmények folytán erő lakik, ellenben a gyöngésnek nagy tömegei számára nem jutott a jelszó triumpvirátusából más, csupán az egyenlőség rablánc, amelynek békóit könnyebben hordozhatóvá teszi — nem a testvéri vonalom, hanem — az osztálygyűlölet.

A szabadság bölesőjének ringatói még a világszabadságról is álmodoztak. „Almaimban én rab nemzetek bilincsét tördelem.” Így szólott az egyik poéta, a magyar. Annak a nemzetnek a poétája pedig, amelyik most a boerokat fosztotta meg a szabad hazától, az angol poéta elment meghalni a klasszikusok hazájának, Görögornak szabadságáért. A szabadság nagy kezdeményezőinek ábrándjaiban az egész nagy földtekét barátságos és emberséges nemzetek szabad csoportjai öveztek körül...

És e valóságban indult törekvések közül és körül elpusztult minden, amiben ideális tartalom lakott és nem maradt meg semmi más, csak a hiúság, üres hivalkodás, affektáció, nagyzási mania, képmutatás, önzés, haszonlesés és az emberi bestia — mint ló.

Ha Európában azt cselekszik megnéhányan, amit Khinában a német katonák elkövetnek, akkor e gyilkos haramiákat megilleti a kötel. Ha Khinában azt cselekszik meg a német katonák, amit Európában a gyilkos haramiák elkövetnek, akkor e hősokeket megilleti a cserkorszó. Ez az ítélkezés illusztrálja a legjobban korszellemlünk humanizmusát és bölesőségét.

választás is ilyen volt. Az 1882-diki van éppen előttem, amely szerint 1882. november 26-án Tisza Kálmán akkori miniszterelnök átírata folytán az elnök bejelentette azt, amit én most jelentettem. Az eljárásban a különbség csak az, hogy akkor a Ház elnöke jelentette, most pedig én voltam bátor ezt jelenteni; meg is mondtam az okát, miért; mert holnap a Ház ülést nem tart. Akkor is a Ház elnöke azt jelentette, hogy a miniszterelnöktől vett átirat szerint azon helyzetben van, hogy legközelebb egy kegyelmes királyi leiratot fog e részben a törvényhozással közölni és ezért kéri a Házat, hogy tartson együttes ülést, intézkedjék a főrendiház elnökével együtt ezen ülés megtartásának idejéről és a módokról. Tehát akkor is egészen az az eljárás követetett, amelyet én most proponálok. A királyi leiratot előre nem is lehet közölni; az itt bontatik fel, azon ülésben, ameyen a koronaör választása megtörténik. Így volt ez mindig. (Helyeslés.)

En az ilyen kérdésekben éppen azon okból, mert fontosnak tartom, hogy közjogi tényeknél megtartsuk azt az eljárást, ami eddig a törvényes gyakorlat volt, alkalmazkodtam az eddigi gyakorlathoz és ugyanarra az eljárásra kérem a t. Házat. (Helyeslés jöbbször.)

Elnök: Polónyi képviselő megnyugtatóra azokhoz, amiket a miniszterelnök elmondott még hozzáteheti. Hogy 1894. december, illetőleg 1895. évi január havában, amikor az elhunyt báró Vay Miklós koronaör helyett báró Radvánszky Béla választott meg, ugyanazon eljárás követetett, midőn az akkori miniszterelnök, báró Bánffy Dezső is ily értelemben tett előterjesztést a Háznak. A koronaör-választó együttes-ülés tehát kedden lesz s héttől a költségvetés tárgyalását folytatják.

KÜLFÖLD.

A khinai bonyodalom.

London, november 30.

A Timesnak jelentik Pekingből tegnapi kelettel: Az orosz követ, aki azelőtt hozzájárult a követek közös jegyzékének valamennyi pontjához, még a büns hercegek és hivatalnokok kivézettségére vonatkozó követeléshez is, most értesítette a khinai meghatalmazottat, hogy Oroszország, amely mindenkor őszinte barátságot érez Khina iránt, a jegyzék pontjainak módosítását fogja követelni. Főleg oda fog hatni, hogy a büns hercegek és hivatalnokok halálbüntetését követelő pontot változtassák meg és ahelyett mondják ki, hogy a bünsöket a khinaiak a hatalmak által elfogadható módon tartoznak megbüntetni, vagy pedig a jegyzéknek ezt a pontját és esetleg más pontjait ne tekinték a követek visszavonhatatlan határozatának, ami azt jelenti, hogy ezek a pontok a khinai meghatalmazottakkal való további tárgyalások után megváltoztathatók. Japán szintén követeli a jegyzék megváltoztatását, amennyiben azt kívánja, vegyék föl a jegyzékbe azt a követelést, hogy Khina a japán követség meggyilkolt irdatisztjének emlékoszlopot állítson.

London, november 30.

A Morningpost jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy egy hankai távirat szerint Seymour tengernagynak Csangszing alkirálynál tett látogatását siker koronázta. A tengernagy és az alkirály között a viszony a legbarátságosabb. A távirat azt jelenti továbbá, hogy Szenszi kormányzója felszólította a hankai alkirályt hogy rögtön nyolc gyorstüzelő ágyut küldjön. Az alkirály kiadta a parancsot, hogy a kért ágyut Szenszibe küldjék. Egy idegen konzul azt a hirt kapta, hogy Tung-usziangnak 10.000 embere benyomult Kanszu tartományba, hogy Tuan herceggel egyesülve, fellázadjon a császár ellen.

Peking, november 30.

A német követség sürgetésére Csing herceg kísézközte Csangho város tanácsának elmozdítását keresztényellenes ígatai miatt. Tongpueuban tartományi kinstárnokot, akit a paotingui hadbírósg halála itél Tiencinbe viszik, ahol a városi hóher fogja kivégezni. Tiencinben az ideiglenes kormány hirtelményt bocsátott ki, amely halálbüntetés terhe alatt megtilja fegyverek elrejtését a városban és a külvárosokban. A fegyverek kiszóigáltatására öt napi határidőt tűztek ki. Ez az intézkedés nagyon szükséges volt, mert igen sok fegyvert találtak és a városban sok boxer rejtőzködik.

Páris, november 30.

A Havas-ügynökség jelenti Pekingből tegnapi: Pichon francia követet felhatalmazták, hogy abban az esetben, ha az összes követek egyetértének, az általuk elfogadott javaslatokat támogassa és a khinai meghatalmazottaknak átnyujtsa, Valószínű azon-

ban, hogy a javaslatok előbb némely változtatáson mennek keresztül.

Pétérvár, november 30.

A Birseviya Vjedomosti hevesen polemizál a német sajtóval, mely állítólag állandóan azt hánja szemére a pétérvári sajtó-köröknek, hogy Oroszországnak a hatalmak koncertjéből való kilépését követelik, Japánnal való közös eljárást ajánlanak és szükségesnek tartják, hogy Oroszország Khinával külön egyezményt kössön. A lap azt javasolja, hogy az egyes kormányok a békétárgyalásokat biztositssák az által, hogy a náluk akreditált khinai követekkel közvetlen érintkezésbe lépjenek. Ez visszaadná a cselekvés szabadságát azoknak a kabineteknek, amelyeknek programja a Khinában még folyó hadműveletekkel ellentétben áll.

Krüger Párisban.

Páris, november 30.

Krüger elnök ma délelőtt a párisi községtanfánsnak egy képviselőjét fogadta, aki átadta az elnöknek a városházán tett látogatása emlékére vert aranyérmét. Krüger melegen megköszönte azt a rokonszenvet, amellyel Párisban fogadták és újra hangoztatta, hogy csakis választott bíróság kiküldése állíthatja helyre a békét Transvaalban. Krüger elnök rövid látogatást tett Fallieres-nél, a szenátus elnökénél.

Krüger elnök délután dr. Leyds kíséretében az Elyséebe hajtott, hogy elbucsszék Loubet elnököt. Az egész uton ovációkban részesítették. Közvetlenül ezután Loubet elnök visszaadta Krüger látogatását a Seribe-szállóban.

Krüger később a Bourbon-palotában látogatást tett Deschanel képviselőházi elnököl, aki csakhamar visszaadta a látogatást a Seribe-szállóban.

Páris, november 30.

A szenátus egyhangulag elfogadott egy határozati javaslatot, amelyben rokonszenvet fejezi ki Krüger elnök iránt. A határozat ugyanolyan tartalmu, mint a kamara tegnapi határozata.

London, november 30.

Az itteni kormánykörök kijelentik, hogy a párisi boerbarát tüntetés nem fogja őket nyugalmukból kizavarni s hozzá teszik, hogy a francia kormány ártatlan ezekben a dolgokban, amely különben egészen plátói.

Majdnem az összes reggeli lapok elítélően nyilatkoznak a francia kamarának tegnapi határozatáról. A Times azt írja, hogy a kamara platonikus értékű kijelentésével nevétségessé tette magát.

Berlin, november 30.

Még bizonytalan, vajon Krüger eljön-e Berlinbe. Azt hiszik, hogy az itteni külügyi hivatal bizalmasan tudatta vele, hogy berlini látogatásától nem várhat gyakorlati eredményt s hogy ennél fogva sajátai keletene, ha az öreg ur a hosszú utazás fáradalmainak alávetné magát.

Diplomáciai körökben elterjedt hír szerint Franciaország, Németország és Oroszország között bizalmas eszmecserre folyik a délarikai közvetítés tekintetében. Ennek az eszmecserének az eredményétől függ, vajon kedden ideérkezik-e Krüger, avagy Párisból egyenesen Hágába megy? Itten nagyon valószínűtlennek tartják a hatalmasságok bármiféle beavatkozást. A december 6-ára várható angol trónbeszéd alkalmasint hivatalosan kihirdeti a boer országok bekebelezését, amit nyomban követni fog az annexió notifikálása. Természetesen az összes hatalmasságok tudomásul fogják venni a bejelentést, műtán az ellenkező eljárás egyértelmű volna a nyílt ellenségeskedéssel. De még ha nem is csak napok kérdése volna a bekebelezés notifikálása, akkor is előzetesen tisztázni kellene a kérdést, vajon egyáltalán helye van-e az idegen közvetítésnek Transvaal és Angolország között, műtán korábbi, érvényes szerződések értelmében Angolország Transvaal szuverénje. Azonfölül arra is utalnak, hogy Angolország mindjárt a háboru elején barátságatlan eszeledetnek jelentett ki bármely beavatkozó kísérletet és egyenesen visszautasította az Egyesült Államoknak ilyen természeti lépését. Mindezek folytán itten az a vélemény az uralkodó, hogy Krüger, ha tényleg idejön, itt sem számíthat más eredményre, mint Párisban.

Berlin, november 30.

Még mindig nem érkezett ide illetékes helyről vett értesítés a felől, hogy Krüger mikor jön, vagy hogy egyáltalában Berlin felé veszi-e útját. Leyds se tud még bizonyosat mondani az utazás iránya felől. Nincs kizárva, hogy Pétérvárra utazik előbb az elnök s csak azután jön Berlinbe, ahol a boerok iránt való hangulatra kívánsi Krüger. Bármikor jön is Berlinbe,

megkapja személyét és a boer köztársaságot megillető tiszteletet. A császár most Leszingenben veszt részt az udvari vadászaton, kedden azonban visszatér Berlinbe. Ekkorra talán már ott lesz Krüger is, vagy ha nem, esetleg személyesen fog intézkedni az elnök fogadgatását illetőleg. Érdekes, hogy Berlinben úgy fogadják majd Krüger, mint elnököt s nem mint „Krüger ur”-at.

Amsterdam, november 30.

Itteni politikai körökben azt beszélnek, hogy Krüger a legközelebbi napok egyikén Berlinbe utazik. Vilma, Hollandia királynője, táviratot intézett Vilmos német császárhoz, amelyben Krüger látogatását közvetítette. Az elnök családja ide érkezőt s hosszabb ideig szándékozik Amsterdamban tartózkodni. Hofrad Anglia (hága) követe állásától megvált.

Brüsszel, november 30.

Krüger missziója sikereinek optimistikus felfogása egyre több tért hódít. Ma már híre járt, hogy Krüger azért megy Berlinbe, mert Delcassé ünnepiesen kijelentette, hogy bármily más hatalomnak a Transvaal ügyében való választott bíróságra vonatkozó indítványát támogatni fogja, sőt maga is fölveti ezt az indítványt, ha Németország hozzájárulni hajlandó. Ebben az ügyben Berlin, Páris és Livadia között már napok óta tárgyalás folyik. Ha a cár egészsége megengedi, Krüger Livadiába is elmegy.

Brüsszel, november 30.

Erősen tartja magát itt az a hír, hogy Krüger Vilmos császárt kéri fel az intervenció kezdeményezésére s ugyanebben az ügyben távirat útján megkeresi a cárt is. Ha mindketten tagadó választ adnának az elnöknek, Hollandia lesz a kezdeményező ebben a fontos kérdésben. Krüger nagyon bízik abban, hogy Franciaország, Oroszország és az Osztrák-Magyar monarchia lesznek leghatásosabb támogatói célja elérésében.

A közönséghez.

Egy évtizednek a felét idestova átélte ez az újság, mire vége lesz ennek az esztendőnek. A nagyobbik, a küzdelmesebb felét, mert az első felét. Az az ötödfél esztendő, amely a *Budapesti Napló* háta mögött van, folytonos küzdelemben telt el. De nem a létért, nem a magunk léteért való küzdelem volt ennek a harcnak a nehezebb fele. Ezen a küzdelemben szinte könnyen esett át a *Budapesti Napló*. Átsegítette olvasóközönségének a magyar zsurnalisztika történetében páratlanul álló áldozatkészsége, ragaszkodása. A harc nehezebb fele az volt, amely a magyar közélet legujabb korszakának megteremtéséért zajlott le s amelyben a mi lapunk születésétől fogva részt vett.

Hogy ennek a korszaknak a kiformálódásában a *Budapesti Napló* tényező volt, ezt kimondhatjuk a szerénységnek minden sérelme nélkül, mert hiszen az a politikai átalakulás, amelynek gyümölcsei most már javában érnek, nem történt, nem is történhetett a sajtó közremunkálása nélkül. És ebből a harcból a mi lapunk akkora részt vett ki magának, a mekkorát csak a maga kötelességét a legszigorúbb mértékkel kimérő és aggodalmas lelkiismerettel teljesítő bajvívó vehet ki. Ott voltunk mindig az első csatában. Egy lépéssel sem engedett hátrább állanunk éber kötelesség-érzetünk.

Nem dicsőkvésből szólnak ezekről most, hogy a közélet átalakulásában jelentkeznek a nagy harc üdvös eredményei és a harc munkája után a munka békés korszaka következett el. Hogy a harcban helyünkön voltunk, ezzel biztosították akarjuk csupán adni annak, hogy helyünkön leszünk a békés munka védelmében is. Az új korszak új feladatokat ró a nyilvánosság faktoraira, ezek között a sajtóra is. Eddigi kötelességteljesítésével megmutatta a *Budapesti Napló*, hogy rátermett az új feladatokra is.

Résen fogunk állani továbbra is a valódi szabadelvűség, a jog- és törvényisztele szabadelvűség védelmében. A szabadelvűség mellett az igazság, az emberi jogok védelme a jelszavunk. A magyar nemzeti államnak demokratikus alapon való teljes kiépítése a mi politikai ideálunk. Ennek az

ideálnak a megvalósítására törekszünk a publicisztika fegyvereivel. Ezt a küzdelmünket a magyar olvasó közönségnek azelőtt példátlanul lelkes támogatása tette lehetővé és könnyíti meg mindmáig.

Ezt a támogatást napról-napra igyekszünk mi meghálálni. Háladátosságunknak egy-egy bizonyítéka akar lenni a *Budapesti Napló*nak minden száma. Most és ezután is mindenkor kötelességünknek tartjuk, hogy így legyen. Ezt az erkölcsi kötelességünket híven teljesítvén, ennek nyugodt tudatában kérjük bizalommal az új évnegyed küszöbén a közönség további jóindulatát és támogatását.

A *Budapesti Napló* szerkesztősége, külön is jelét óhajtván adni olvasó közönsége iránt való hálás elismerésének, újvára kedves ajándékkal kíván szolgálni előfizetőinek. Ez az ajándék *díszes kiállítású és gazdag tartalmu naptár* lesz, amelyre már eleve felhívjuk a közönség figyelmét. A naptár azt az előkelő irodalmi színvonalat, amelyet lapunk állandóan megőrizni kíván, fokozottabb mértékben fogja megvalósítani. Együtt fogja benne találni az olvasóközönség mindazokat, akiknek az írásai egész éven át kedvelt irodalmi csemegéjét szolgáltatták. És találkozni fog benne új nevekkel is, új irodalmi egyéniségekkel, akikkel naptárunk révén fog ismeretséget kötni, hogy azután állandóan megkedvelje őket. Egy szóval, a mi újvéri naptárunk valóságos irodalmi esemény lesz; külső megjelenésére kalendáriom, de tartalmának értékére jóval több: egy gazdag, előkelő irodalmi album, maradó becsű emléke annak a benső barátságunk, amely a *Budapesti Napló* szerkesztőségét és közönségét egymáshoz fűzi.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . 28.— K. Negyed évre . . . 7.— K.
Fél évre . . . 14.— K. Egy hónapra . . . 2.40 K.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése november 30-án lejárt, kegyeskedjenek az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mutatványszámokat kívánatra nyolc napig ingyen küldünk.

HIREK.

Budapest, november 30.

— **Személyi hír.** Báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter ma Bécsből Weiskirchenbe utazott.

— **A primási udvarból.** *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás megbízásából dr. *Kohl* Medárd püspök a héten Rómába utazott, ahonnan mint fölszentelt püspök január 5-én tér haza. A hercegprímás mellett jelenleg dr. *Walter* Gyula pápai prelátus, primási igazgató végzi *Kohl* püspök teendőit. *Walter* kanonok az egész idő alatt Budapesten marad és innen vezeti a primási irodát is. Különben mint tankerületi főigazgató sorra fogja látogatni a fennhatósága alatt álló budapesti iskolákat.

— **A főkamrásmester lemondása.** *Bécsből* sürgönyzik, hogy gróf *Abensperg-Traun* főkamrásmester magas korára való hivatkozással lemondott udvari méltóságáról.

— **Spaun báró Fiumében.** *Fiuméből* táviratozik: *Spaun* báró tengernagy dalmáciai szemleutjából a Pelikán hadigőzönsön ma délután 4 órakor megérkezett. Estére a kormányzóhoz volt hivatalos dinner, amelyen *Lukács* Gyula képviselő is részt vett.

— **A cárné Sándor királynak.** *Belgrádból* táviratozik, hogy *Alexandra* orosz cárné táviratot intézett *Sándor* királyhoz, amelyben köszönetet mond neki és a királynénak a cár betegsége alkalmából kifejezett jókívánságaiért.

— **A Fehér Kereszt a minisztereinknél.** A Fehér Kereszt Egyesület enkörsége gróf *Teleki Géza* vezetésével a miniszterekkel *Szell* Kálmán minisztereinknél, hogy neki az egyesület tiszteletbeli tagságáról szóló díszesen kiállított oklevelet átnyújtsa. Gróf *Teleki* beszédében hangsúlyozta hogy évtizedek óta nem történt Magyarországon annyi a lelencek megmentése körül, mint *Szell* Kálmán alatt. A minisztereink melegen megköszöntö a megismerést és kiemelte, hogy a Fehér Kereszt országos, nemzeti és közgazdasági fontosságánál fogva különösen a szivéhez van növe s biztosította az egyesületet tovább is jóakarattal és támogatással.

— **Milán Párisban.** *Párisból* jelentik, hogy Milán exkirály gróf *Castellane* meghívására december 6-án

odaérkezik. Milán résztvesz a gróf Páris melletti birtokán tartandó vadászaton, amelyeknek befejeztével Bécsbe tér vissza állandó tartózkodásra.

— **Klapka legiója 1866-ban.** Nemrég egy hadtörténelmi munka jelent meg *Seidel és fia* bécsi udvari könyvkereskedők kiadásában, amely *Die Legion Klapka 1866.* címmel Komárom hősi védőjének szereplését méltatja abból az időből, amikor az Felső-Sziléziában magyar legiót alkotott, hogy azzal betörjön Magyarországra és új harca buzdítsa a magyar nemzetet az osztrák uralom ellen. A könyv szerzője *Kienast A.*, mely név mögött állítólag a hadügyminisztérium hadtörténelmi osztályának egyik tisztje rejtőzik. *Kienast A.* könyvéről Magyarországon senki sem vett tudomást, elvégre megszoktuk már, hogy az osztrák írók még a történetíró szerepében sem tudják megőrizni a köteles objektivitást akkor, amikor hazánk függetlenségét törekvésükben próbálják ki tolluk hivatottságát, de *Berlinben* nagy és kínos feltűnést keltett *Kienast* munkája és a *Kreutzeitung* gonosz indulatnak bélyegyz meg, mert úgy találja, hogy a rosszakaratú Poroszország és Magyarország ellen irányul. Mi meg se beszéljük volna *Kienast* ur könyvét, írja a *Kreutzeitung*, ha ez ártatlan név mögött nem az osztrák hadtörténelmi osztály egy tisztje rejtőznék, akinek aligha lett volna szabad engedély nélkül, sőt egyenes megbízás nélkül megírnia. Igazán érthetetlen, hogy mi volt a célja ezzel a könyvvel a „cs. kir.” vezérkarnak, ha tényleg ő volt e munka értelmi szerzője. A *Kreutzeitung* e megjegyzésével szemben a *Neue Freie Presse* illetékes helyről azt jelenti, hogy a szóban forgó könyvet sem a vezérkar, sem a hadügyminisztérium nem inspirálta, hanem privát munkája egy katonatisztnek, aki nem tartozik a vezérkarhoz és akinek éppúgy, mint bármely más kutatónak megnyitották a hadügyminisztérium levéltárának szekrényeit. *Kienast* munkáját a *Deutscher Reichsanzeiger* megjelent közlemények provokálták, melyek és ezek közt különösen *Bernhardi Kossuth levelei* sok téves adatot tartalmaztak. A bécsi német lap végül védelmébe veszi az inkriminált könyvet és dicséri nyugodt és tárgyilagos hangját, kiemelve azt is, hogy a könyv önálló bírálatot nem mond és csak idegen kritikákat sorol föl.

— **Ernő főherceg gyermekei.** A nemrég elhunyt *Ernő* főherceg tudvalevőleg morganatikus házasságot kötött *Schuberts* Laurával, egy zalai köznemes leányával. A házasságból, melyet a főherceg az uralkodóház fejének beleegyezése nélkül kötött meg, négy gyermek származott, akik a báró *Walburg* nevet viselték. Egy külföldi lap budapesti értesülése szerint ezeknek a gyermekeknek vagyonai ügyében ő felsége legközelebb fog dönteni. A négy gyermek közül egy meghalt, két leány férjhez ment, a fiú, *Ernő*, pedig katonai pályára lépett s nemrég vált meg mint tőhadnagy a hadsereg kötelékéből. *Ernő* főherceg megtartotta rangját és minden címét; neje és gyermekei azonban nem szerepelnek a gothai almanachban sem. Az udvar nem is vett róluk hivatalosan tudomást, bár az ifjú báró *Walburg* gyakran volt vendége nagybátyának, *Rainer* főhercegnek, *Ernő* főherceg haláláig báró *Walburg* tőhadnagy 500 forintnyi havi pótlékot kapott; azonban nem örökölt semmit *Ernő* főherceg gyermekei, mert a nagy vagyon a házi törvények értelmében *Rainer* főhercegre esett. Báró *Walburg* ennek folytán a maga és nővérei érdekében pert indított. Báró *Walburg* hába próbált ő felségénél audienciát kapni. Néhány hó előtt egy kérvényt dobott a király kecsijába, de ekkor sem kapott audienciát, hanem *Kernstock* udvari pénztárnok az uralkodó megbízásából 200.000 forintnyi végkielégítést ajánlott neki. Báró *Walburg*, ki ez idő szerint polgári születésű nejevel Budapesten lakik, *Szell* Kálmán miniszterelnök segítségét hívta fel. A miniszterelnök eljárásának eredménye nem ismeretes, de általában a vélemény, hogy az ügyet a báró megelégedésére fogják rendezni.

— **Egy hordó egri.** *Jókai* Mór látogatását *Stefánia* főhercegnőnél a grófi pár részéről egy kedves figyelem követte. A fenségsé asszony *Jókai*val többek közt a magyar borokról is beszélgetett.

— **Es milyen bort iszik rendszeren?** — kérdezte folytatolag gróf *Lónyay Elemér?*

— **Vörös bort: a saját természetem!**

Ennek a beszélgetésnek most folytatása akad. Gróf *Lónyay Elemér* és neje, *Stefánia* főhercegnő, egy hordó kímén egri vörös bort küldött *Jókai* Mórnak ajándékba.

— **A Csáky-Justh párbajhoz.** Gróf *Csáky* György még szeptember 17-én pisztolypárbajt vívott *Justh* Bélával. A párbaj ügyében a rendőrség most fejezte be a vizsgálatot. Ugy a eleket, mint a segédek megidézte a rendőrség s kihallgatta *Rohonczy* Lőrincet, gróf *Károlyi* Mihályt, *Latinovits* Ernőt és *Potoczky* Istvánt, valamint az orvosokat, *Farkas* Lászlót és *Kosztka* Emilt. Az iratokat ma átküldték a királyi ügyészséghez.

SZÍNHÁZ, ZENÉ.

**** A legszebb karének.** Talán a legislegszebb lesz a gyermekek, a tanulójúk, egészen kicsinyek és felnőttek karének a *Vigszínház* holnapi matinéján. Tiszta, ártatlan, üde. Ennek a karéneknek a próbáján ma meghatározó jelenet játszódott le. Hatszáz tanuló körben helyezkedett el a színpadon. Az előtérben állott *Jászai Mari*, akinek ajakáról a *Szózat* fog elhangzott a holnapi emlékezésen. A nagy művésznőnek, a nemes asszonynak egy kedves ölete támadt: megkérte *Ditrói* igazgatót, intézze úgy, hogy ne az üde virágokból lónt koszoru előtt, hanem a kedves kör közepén állhasson, közvetlenül a tanuló környezetében, akik mellette két oldalt sorakoznának. A kedves, bájos sereg, csupa eleven reménység, alig hogy meghallotta ezt a kívánságot, olyan egetverő éljenzésben tört ki, amilyen nézőtérben is ritkán, színpadon sohase hallatszott. Az éljenzést azután a megindulás könnyei váltották fel: sirt mindenki, a gyerekek a művészek, maga *Jászai Mari*. Ugy mondják, *Ditrói* Mór is, de ő elhalkította. Isten menti! Egészen bizonyos, hogy soha nagyobb művész nem szavalt a *Szózatot*, szebben is aligha, gyönyörűbb környezetben meg éppen nem.

**** A Nemzeti Zenede hangversenye.** Ma este tartotta ezidei első zenekari hangversenyét a Nemzeti Zenede igazgatósága. A változatos és zenei tekintetben is kiváló és érdekes hangversenynek díszes közönsége volt. Az est legnagyobb sikerét *Lányi Ernő* nek, a nagy tudású egri karnagynak, *Magyar románc* a aratta, amelyet a szerző dirigált. Finom nőianszokban bővelkedő értékes munka. *Farkas Ödön Gyulai* Pál egyik költeményét, *A sellő-t* zenésítette meg. A zenekari rész sikerült, de az énekrészekkel mostohán bánt el a szerző. Háládatlan feladat jutott tehát *Kiss Antóniának*, aki az énekrészeket adta elő. Csinos hangja van, amelyre elég ügyesen bánt. *Beethoven VII. szimfóniájának* különösen a második (vonós) tételét interpretálta ügyesen a zenekar, amely a szimfónia előadásával merész dolgot vállalkozott. *Márkus Líli*, *Márkus főpolgármester leánya*, brilláns technikával és művészi felfogással játszotta Liszt egy magyar ábrándját. *Sopronyi Henrik* pedig kitűnő hegedűjátékával aratott nagy sikert és zajos tapsokat. A zenekart *Gobbi Alajos* a zenede jeles tanára tanította be, akit a közönség kitűnő ovációkban részesített.

**** Művészt. A Női Szíveslők Országos Egyesülete** tegnap este tartotta első felolvasó estjét a terézvárosi kaszinó dísztermében. Az est lényontja *Jászai Mari* asszony szavata volt. A művésznő *Vörösmarty* A sors és a magyar ember című regényét és *Kiss József* Ágota kisasszonyát szavalt, óriási hatást kelte mind a két költeménnyel. A szépszámu közönség lelkes ovációval köszönte meg a nagy művésznőnek a ritka élvezetet. *Balassa Jenő*, a *Vigszínház* tagja *Szép Ilonka* kát szavalt a zenekisérettel, *Vikár Béla* felolvasása és *Kántz Vilmos* művészi zongorajátéka töltötte be a műsor többi pontját. Az esten az egyesület védnökneje *Hegedűs Sándorné* is jelen volt.

**** Herczeg Ferenc új darabja.** *Herczeg* Ferenc új darabjának, amelyet a *Vigszínház* számára írt, *Ocskay brigádros* a címe. A darab négyfelvonásos történeti színmű s *Herczeg* Ferenc a színház rendelkezésére bocsátotta mindazokat a történelmi forrásmunkákat, a korhű kosztüm-kepeket és díszlet-vázlatokat, amelyek a darab kiállításánál és rendezésénél irányadással fognak szolgálni. *Ocskay brigádros* az eddigi megállapodások szerint januárban fog szíre kerülni.

**** Az újságról művész-estélye.** A *Budapesti Újságról Egyesületének* december 6-ikán a Vigadó nagytermében rendezendő „művész-estélye” fényesnek ígérkezik. *Burmeisteren*, a szenális, népszerű hegedűművészen kívül közreműködik még az estélyen *Jászai Mari*, *Diósy H. Berta*, *Alberti Werner* és *Mayer-Mahr Mór*. A művész-estélyre, mely az idei hangverseny-szezon legnagyobb sikerű estjének ígérkezik, jegyek már most kaphatók hat, négy és két korona árban. *Méry Béla* zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 12. sz. alatt).

**** Pályázat a győri színházra.** *Győri* levelezőnk írja, hogy az ottani színház bérletére a jövő évről pályázat kiírását határozta el a város pénzügyi bizottsága és tanácsa. A színházi bizottság elismerését fejezte ki Dobó igazgatónak buzgó és sok sikert felmutató működése felett, úgy találta azonban, hogy *Dobó* négy évet töltve *Győrött*, olyan időt, mint azelőtt *Somogyi* vagy *Komjáthi*, ezzel mintegy leoltotta a normális időtartamot, melyet egy igazgatónak és rendszerének egyhuzamban egy városban el lehet tölteni. A bizottság tehát nem javallta a szerződés további meghosszabbítását, hanem a jövő időnyre a pályázat kiírását hozta javaslatba. A városi tanács ezt az álláspontot el foglalta s december 15-iki lejárattal a pályázatot kiírta. E megállapo-

dás a város és Dobó színházgató közös megegyezéssel jött létre. A *győri* színház évadja október 1-től virágvasárnapig tart, de az igazgatónak szerződéses joga van február 15-ikén más városba távozni, ha érdekei úgy kívánják. A színházgató ingyen színházat és 3000 korona segélyt kap.

**** Vörösmarty ünnepek a színházakban.** Holnap, szombaton, *Vörösmarty* születése századik évfordulója alkalmából az Operaház színe hozza Erkel Ferenc *Bánk bánját*, amelynek *Melinda* szerepét *P. Bianchi Bianca* cs. és kir. kamaranékesnő énekl. A többi szerepekben közreműködnek: *Diósy H. B.*, *Beck. Broulik*, *Ney D.*, *Szendrői*, *Mihályi*, *Kornai* és *Takáts*. A dalművet megelőzőleg az Operaház teljes zenekara Erkel Ferenc *Magyar ünnepi nyitányát* adja elő. Az előadás bérletfolyamban (133. sz.) tartják.

A *Vigszínházban* ma délelőtt tartották meg a *Vörösmarty-ünnepség* főpróbáját, amely lényesen sikerült. Különösen nagy hatása volt az utolsó számnak, *Jászai Mari* szavatainak. A művésznő a színpad bätterében áll és körülötte tablószerűleg csoportosul az ifjúság. Ahogy a művésznő elszavalt a *Szózatot*, hatszáz fiatal és üde hang zendíti rá a *Hazádnak rendületlenül*, hatalmas és lelkes kórusban. Az ünnepség iránt mindenfelé nagy érdeklődés mutatkozik, úgy hogy a *Vörösmarty-szoboralapnak* előreláthatólag tekintélyes összeg fog jutni.

A *Vigszínház* *Vörösmarty-matinéjének*, mint érte-sülkü, impozáns folytatása lesz a *Vigszínház* Lipót-körúti homlokzata előtt. Közül huszezer iskolagyerekek fog déli félegykor kivonulni a Lipót-körútra, a *Vigszínház* elébe s az a hatszáz tanuló, aki a matiné a *Főthi dalt* és a *Szózatot* énekl. a színház homlokzata elő kivonulva, itt újra el fogja énekelni a két dalt a fővárosi iskolákból kivonult közel huszezer gyermek előtt.

A *Népszínház* holnapi, szombat esti *Vörösmarty-ünnepségének*, amelyben a színház valamennyi tagja részt vesz, műsora a következő lesz:

- I. A „Hunyadi László” opera nyitánya.
- II. *Vörösmarty*, költemény *Kozma* Andortól, előadja *Szirmai Imre*.
- III. *Szép Ilonka*, költemény *Vörösmarty* Mihálytól, előadja *Ludás Juliska*. A zenét írta *Erney József*, hangszerelte *Barna Izó*. (Az előképek személyei: *Szép Ilonka* — *Z. Bárdi Gabi*; *Mátyás király* — *Kiss Mihály*; *Peterdi* — *Szabó Antal*.)
- IV. *Szózat*. Énekl. a színház egész személyzete.

Az ünnepi estét *Az asszonyháború* előadása fejezi be. Az ünnepi est iránt a közönség érdeklődése oly nagy, hogy a diszeloadás a színház vasárnap este megismétli. A *Népszínház* igazgatósága mindkét előadásra meghívta a nagy költő rokonságát, *Szell Kálmánt* és nejét született *Vörösmarty* Ibonát és *Vörösmarty* Béla államtitkár.

A *Magyar Színház* szintén holnap, szombaton tartja meg *Vörösmarty-ünnepét* még pedig diszeloadás keretében. Az ünnep alapszemléje az, hogy a színház művészszerelője ünnepi ülést tart a halhatatlan költő disznóvénnyel között áll megkoszorozott szobra körül csoportosulva és *Vörösmarty* műveiből vett előadásokkal és alkalmi szavattal áldoz a megdicsőült emlékének. Az ünnep műsora a következő:

1. *Szózat-nyitány*, *Bachó* Istvántól.
2. *Hymnus*, énekl. a személyzet.
3. *A vén cigány*, *Vörösmarty* költeménye. Szavaltja: *Szilágyi* Vilmos.
4. *Szép Ilonka*. Előadja *Bátory* Gizella. Zenéjét írta: *Erney* József.
5. *Vörösmarty* emlékezete. Költemény *Molnár* Lászlótól. Szavaltja: *Füredi* Béla.
6. *Szózat*, énekl. a személyzet.

Az ünnep ezzel befejeződik és utána tizenöt peronyi szünet következik, hogy a *Mikadoban* ellogált személyzet ültöközdhessék a darabra. A diszeloadás kivételesen hét órakor kezdődik.

**** Az Asszonyháború és a Kis mama dala.** *Schunda* V. József kiadásában ma jelentek meg *Gerő* Károlynak az *Asszonyháború* című népszínművéből ismeretes és közkedveltségűvé vált dala, amelyeknek *Barna Izó* karnagy a szerzőjük és *Kón* László *Brigitta* dala című szerzeménye, amelyet *Csillag* Teréz énekel a *Kis mamában*. Az előbbinek 3 korona az ára, az utóbbi 1 korona 60 fillér.

**** Vörösmarty-ünnep a Telefon-Hirmondóban.** *Vörösmarty* Mihály születése napjának századik évfordulója a *Telefon-Hirmondó* is megünnepli. Ma este ugyanis a *Magyar Királyi Operaház* ez alkalomból ünnepi diszeloadást rendez, melyet a *Telefon-Hirmondó* teljes egészében közvetíti fog. Előadásra kerül Erkel Magyar ünnepi nyitánya, utána pedig *Polliniké Bianchi* Bianka kamaranékesnő vendégfellépésével a *Bánk bán*. — Az Operaház előadásának közvetítése utána a rendezési felolvasás következik, majd még 11 óráig *cigányzene* lesz hallható, melyet az Emke-kávéházból közvetít a *Hirmondó*.

A Nemzeti Színház ünnepe.

— A százados évforduló. —

Budapest, november 30.

Vörösmarty Mihály emlékének a megünneplésében a Nemzeti Színház megelőzte a fővárosi színházakat. Már ma este lerótta kegyeletét, a százados évforduló előestéjén. Diszeloadás volt, bár nem theatre paré, amit sokan vártak, nyilván lélekrésztől, mert a szalonkát és a hölgyek részéről az „estély-öltözék” hivatalosan ki volt hirdelve, mint kötelező rendszabály.

A földszint és a páholyok közönsége ennek a kikötésnek pontosan megfelelt. Az urak frakkban, fehér nyakkendősen, a hölgyek kivágott ruhában jöttek el a mai diszeloadásra. Lehet, hogy a frakk kiváló tisztesség és mindenki megtisztelve érezheti magát — még egy nagy költő emléke is — ha irakkban nyújtják neki a hódolatot; de *Petőfi* jut eszünkbe, aki azt mondja egyik neveletlen versében, hogy a költészet olyan templom, ahová boerskorban, sőt meztelül is bemeget az ember. Meglehet, hogy *Petőfi*nek igaza van.

Részemről inkább abban kerestem volna a mai előadás díszét, hogy memmel nagyobb lény és pompát fejtett volna ki a színpadon *Vörösmarty* Mihály tiszteletére. Talán elő lehetett volna adni az egész *Csongor és Tündé*, kitűnő szereposztással és a látványos részek káprázatos kiemelésével. A mi diszeloadásaink rendezésén dírib-darab dolgokból állanak és több bennük a sablon, mint az ötletesség.

A mai diszeloadás különben azzal kezdődött, hogy *Sárosvi* Ferenc a Nemzeti Színház miniatűr zenekara élén eldirigált egy rövid ünnepi nyitányt. A vége felé megessendült a *Szózat* témája. A közönség erre fölemelkedett helyéről, de ok nélkül, mert a téma rögtön elmúlt és egy komplikált variáció jött utána, a mit a föllás disze már nem illetett meg. A közönség leült, a függönyt széthúzták és megjelent — magyar hegedűsnek öltözve — *Somló* Sándor, akinek az volt a tiszte, hogy a *Makai* Emil elmaradt darabját a maga *Prologójá*-val pótolja. *Somló* költeményét a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel jellemzi. Nemesak *Vörösmarty* életének minden főbb mozzanatára kiterjeszkedik, de a nagy költő epikai, lírai, drámai és kisebb elbeszélő műveiről nem feledkezik el. *Hazádnak rendületlenül*, ezzel a sorral végződött a szép költemény, mely hosszabb volt némely egyfelvonásos darabnál. Most a hátulról függöny is szétvált és ott láttuk a színpadon előtérben a Nemzeti Színház egész személyzetét, *Vörösmarty* Mihálynak magas talapzaton álló mellszobra körül.

A talapzat aljára *Somló* Sándor letette a Nemzeti Színház babékoszoruját és a személyzet — két szárnyán *Prielle* Kornélia és *Felekiné* alakja tünt föl — a *Szózatot* énekelte. A közönség újra fölemelkedett és ezuttal méltán.

Tömör sorokban állott a díszes hallgatóság, amíg az ünnepélyes, megható kar-dal véget nem ért. Allya hallgatta a *Szózatot Gulácsos* külföldi miniszter is, aki az intendants páholyából nézte a diszeloadást.

A *Cillejek és Hunyadiak*, *Vörösmarty* drámájának egyik felvonása következett ezután, az a jelenet, ahol a trónon ülő *V. László* jelenlétében *Cillej* Ulrik színelg kibékül a Hunyadiakkal. A magyar urak vitája nagyon érdekes és tanulságos. Így veszekedünk mi világleletünkben mindig. Torzsalkodunk, irigykedünk, ettük egymást, ahol csak lehetett. *Szacsvo*y kitűnő alakot mutatott be az öreg *Szilágyi*-ban. *Gabonyi* a vad, rabló Giskrárt, *Berecsényi* *Cillejt*, *Ivánfi* a királyt, *Mihályfi* Hunyadi Lászlót és *Ujházi* a vén protestáló nemest egy-két vonással nagyon jól jellemezte.

Most következett a pièce de resistance: *Márkus* Emilia mondta el modern toaletten, modern budórában a *Szép Ilonkát*. Az egész egy kis pantomimika, egészen ardig, hogy *Márkus* Emilia olvasni kezd. Egy elegáns urbólgy unatkozni látszik. Ide-oda sétál a szobában. Könyvet vesz föl, belenézi, leteszi. Majd odamegy a könyves szekrényhez, kihuz találmora egy diszkózetet, panglára dől, fölül egy lapot (találomra) és elkezd jennhangon olvasni a *Szép Ilonkát*: „A vadász ül eszűdes méla lesben...” A szalon széles gobelinje föl húzódik és vékony fátvlon keresztül tablók látszanak Emilia olvasása közben: *Mátyás*, a vadász, találkozik a pillangó-kergető *Ilonkával*; *Mátyás* a Vértes vadonában *Peterdi* vendége és néma gesztusokban küszöntik föl egymást; *Ilonka* jelen van *Mátyás* budai felvonulásán és megtörve tántorog haza; *Mátyás* jön — s ők nyugosznak örökös hazában. A tablók szépek voltak és a néma szereplők teendőit *Beregi*, *Dönjén* Róza és *Hetényi* kifogástalanul végezték. De minden tablónál és élő illusztrációnál szebb volt a *Márkus* Emilia olvasása, tele finom érzéssel, gyöngéd akcentusokkal. Ez az olvasás többet ért sok híres szaváló leghatasabb deklamációjánál, *Sárosvi* — hogy az illusztráció

még gazdagabb legyen — poétikus zenével kísérte a gyönyörű költeményt.

A diszeldadást a *Csongor és Tünde* utolsó felvonása fejezte be. A diszlet kopott volt és szegényes, de a színésziskola bájos kisasszonyai mind fölvonulnak és a színpad szinte sugárzott ennyi szépségtől. Oberon és Titánia berkeiben sem dévajkodott több igazi tündér. *Török Irma* méltó királynőjük volt nekik, míg *Ligetű Juliska* az Ilma egészséges prózaiságát tette kedvessé, frissé, ropogóssá. *Pálffy* adta *Csongort*, *Zalahi Balgát* és *Györgyné Mirigyet*. A három ördögfiában örömmel ismertük föl azokat akik husz évvel ezelőtt is vígan ugráudoztak ezekben a bolond, groteszk szerepekben. A diszeldadásnak öt percelt kilenc után már vége volt.

A. E.

A Mikádó.

— A Magyar Színház reprize. —

Budapest, november 30.

A Mikádó!

Van-e, aki ezt a nevet nem ismeri? Még azok is, akiknek nem adatott meg az égiéktől, hogy ott lehetnek volna azon a nevezetes népszínházi estén, amelyen *Palmay-Yum-Yum* és *Hegyi-Nanki-Poo* először perdültek ki a színpadra *Sullivan* klasszikus operettjében, sokáig varázsa alatt állottak ennek a tüneményes estének.

Pedig csak hallottak felőle! Hát még mi, akik ott voltunk...

A Magyar Színház ma este felelevenítette *A Mikádót*. A tüneményes est óta az angol operett világhódító utra indult — akár csak *John Bull*, a politikus — és anektálta a mi operett-színpadainkat is — ki tudja mennyi időre? (Valamely operett-Krüger apó, akár európai kórutra indulhatna, hogy intervenciót kérjen ellene a színházi nagyhatalmasságoknál.)

Nem hinnék, hogy csalódnának benne, ha azt hisszük, hogy a Magyar Színházat éppen az angol operettnak ez a divatja esábitotta rá *A Mikádóra*.

Az angol operettből, az ő szertelen mókáival és orfeuszéri rugdalózáisaival, lépcsővel megelégtünk már — és éppen ezért gratulálunk hozzá a Magyar Színháznak, hogy visszanyult *A Mikádóra*, *Sullivan* erre a halhatatlan alkotására, amelyben az angol operett, ugy szövegében, mint zenéjében, a maga naiv bájában és művészi nemességében mutatkozik. *A Mikádó*ban az angol operett szövegének még megvan, hogy úgy mondjuk, az ésszerűsége, a logikai összefüggése, a *szindarabszerűsége*, zenéje a legnemesebb művészi célok felé tör és finom izléssel szolgálja a színpad célját, holott a mai angol operett a maga eszeveszettségében mind közelebb sodorta az operett-színházakat az orfeum-mulatókhoz, hogy ma-holnap már alig tudunk valami különbséget tenni közöttük.

Ezért nagyon örvendénk egy egészséges reakciónak, amely visszatérte az operettet az — operetthez.

Ilyen egészséges reakciónak tekintjük *Sullivan* mester örökké-bájos és örökké-édes operettjének, a *Mikádónak* a felelevenítését. Boldog visszaemlékezésekre merülten hallgattuk ma este ennek a klasszikus operettzenének egyes minden ütemét, amely ki sem vezett a lelkünkől, csak szunnyadt benne...

Szóval, a Magyar Színház derekas dolgot művelt, amikor ezt a gyönyörűséges zenét a maga bájos-naiv szövegével kiásta halottaiból és visszavarázolt bennünket az operett-művészet aranykorába, amikor még tiszta igaz művészetet kerestünk az operett-színpadon is.

A Magyar Színház nagy ambícióval végezte feladatát s ha szerényebb eszközeivel fogva nem is emelkedett a *Sullivan*-operettnak arra a teljes magaslátára, amelyen ezt az operettet valamikor a Népszínházban láttuk, olyat nyújtott ma este, ami becsületére és díszére szolgál.

Betanításban, rendezésben és kiállításban egyaránt a kellő színvonalon állott az előadás. Első sorban a színház két fiatal énekesnője, *Szojor Ilona* és *Ledofsky Gizella* állott feladata teljes magaslátán. Az előbbi, mint *Yum-Yum*, első sorban úde, friss énekével, az utóbbi, mint *Nanki-Poo*, bevégzett, művészi játékával is díszre volt az előadásnak. Két olyan erős oszlopot bír a Magyar Színház ebben a két fiatal művésznőjében, amelyre bizvást építheti rá jövődjét. *Katisha* nehez ének-partijával *Margo Zelma* ma este különösen nagy szerencsével birkózott meg s ha még megemlítjük a másik két „kis leányt”, *Blaha Sárkát* (*Petti-Sing*) és *Gombaszögi Margitot*, (*Peep-Goo*), akik nemcsak szemre festettek a legszebben, de braciójában is vetekelettek a jobb nő szereplőkkel, akkor az egész nő-ensemblet a legnagyobb díszlettel halmozhatjuk el.

Sziklat briliáns *Kokó* volt, aki bulieszk-komikumának kacagtató tulajdonságait különösen a második felvonásban érvényesítette teljes erejében. Külön

elismerést érdemel az operettnak, sok helyütt nagy rendezői invencióra volt, ujszerű rendezéséért. *Boross*, mint *Poo-Bah*, remekelt. *Szilágyi* a Mikádónak nem neki való szerepét nagy igyekezettel játszotta.

A közönség a *Sullivan*-operett nagy zenei szépségeibe — ami eléggé különös, — csak a második felvonásban melegegett bele igazában, de ekkor aztán tetszésének annál zajosabb kifejezést adott, mintha csak kárpótolni akarta volna a szereplőket első felvonásbeli tartózkodóbb viselkedéséért.

A két primadonnát, *Ledofsky Gizellát* és *Szojor Ilonát*, tisztelőik elhalmozták virágokkal, amelyekhez a közönség adta meg a taps kísérő zenéjét és a kihívásokat.

Az operettet *Donáth* karmester dirigálta temperamentumosan és nagy zenei tudással. Megemlítjük még a festőileg szép jelmezeket és a szép díszleteket, amelyek *Linhart* jeles munkái. (M-s.)

MŰVÉSZET.

□ A téli tárlat megnyitása. Ünnepe volt ma a magyar művészetnek: azt a pompás tárlatot, amelyet a Műcsarnokban rendezett a magyar művészek összessége, ma megnyitották. Mintegy másfél ezer látogató lepte el a pazarul díszített termeket, ott voltak a budapesti társaság előkelőségei teljes számban, köztük gróf *Andrássy Tivadar*, a társulat elnöke, gróf *Andrássy Gyula*, *Berzeviczy Albert* alelnök, *Ambrozsics Dezső* titkár, *Karlovics Bertalan*, a kiállítás rendezője, gróf *Apponyi Antal*, *K. Lippich Elek* osztálytanácsos, *Molnár Viktor* miniszteri tanácsos, *Radisics Jenő*, az iparművészeti múzeum igazgatója, *Lónyay Sándor*, *Hammerberg Jenő* koronaigazgató, *Katona Béla* koronaigazgató-helyettes, *Wodianer Artur* fővárosi bizottsági tag stb. A tágas termeket már jóval a megnyitás előtt rendkívül nagy közönség lepte el.

Pont 4 órakor érkezett meg *Wlascics Gyula* miniszter. Gróf *Andrássy Tivadar* társulati elnök üdvözölte a következő szavakkal:

Az országos magyar képzőművészeti társulat nevében üdvözlöm nagyméltóságodat és kérem, méltóztassék kiállításunkat megnyitni és megtekinteni.

— Sok szépet olvastam kiállításukról az újságokban, válaszolt a miniszter. Örömmel jöttem és örömmel nyitom meg a tárlatot.

Nyomban a kiállítás megtekintésére indult. A képtárlatban *Karlovics Bertalan*, a kiállítás rendezője kaluzolta. A miniszter nagy alaposággal tekintette meg az egyes képeket és majdnem minden kiállításhoz volt egy-egy dicséret, biztató szava. *Ujváry Ignác* pompás képénél aztán egy igen derűs jelenet játszódott le. A miniszter a művészhez fordult ezekkel a szavakkal:

— Jobb szeretem, ha ilyen képeket fest, mintha olyan cikkeket ír, amelyekben engem támad.

Altalános derűltség támadt.

Most *Zala György* vette át a miniszter kalauzálását a szobrászati osztályban. A miniszter ezt is végigszemléltte és aztán azzal távozott, hogy a kiállítást több ízben meg fogja tekinteni.

A kiállítás hétköznapokon reggel 9 órától délután 4 óráig lesz nyitva 1 korona belépődíj mellett. Vasárnap délután 1 órától 40 fillér. Csütörtökön esténként zene. A gyönyörűen kiállított katalógus a pénztárnál és a termekben példányonként 60 fillérért kapható és 48 művészi reprodukciót is tartalmaz. E katalóguson kívül a Képzőművészeti Társulat tagjai nagyon értékes emléket kapják ennek a kitünően sikerült téli tárlatnak. Ingyen kapnak egy-egy díszes albumfüzetet, amely e tárlat ötven legjobb képének művészi reprodukcióját tartalmazza nagy méretben, kísérő szöveggel. Ez a nagystílusú munka nem lesz kapható könyvárnsi után, csak a társulat tagjai kapják ingyen, most és a tavaszi tárlat alkalmával.

A kiállító művészek ma este kedélyes vernissage-vacsorára gyűltek össze a *Vampeties-vendéglő*-ben. Vidám terelések közt maradtak együtt éjfélig. Köztük volt *Erdélyi Béla*, a szegedi képzőművészeti egyesület igazgatója is, aki azért jött Budapestre, hogy a magyar művészekkel megbeszélje a Bukarestben rendezendő műtárlat folyozatait. Ennek sikere, *Erdélyi* fáradozásai mellett, immár biztosítva van.

□ Ismeretterjesztő előadás. Ma délután volt az *Iparművészeti Múzeumban* az első ismeretterjesztő előadás, melyet *Mihalik József* múzeumi őr tartott *A zománc az iparművészetben* címmel. *Mihalik* ismertetőn a zománc anyagát, elmondta a zománc történelmét, amely már a prehisztórikus korban kezdődik. A legrégibb zománc a rekeszes zománc, amely Egyiptomban már Kr. e. 2466-ban ismeretes. Az egyiptomiak révén aztán a görögökhöz jutott a zománcozás művésze, akitől aztán a II. Ottó német császár feleségével kivándorolt ötvösök útján elterjedt a nyugaton is. A bizánci mű-

vészet termékei remekei a zománcos műveknek, amelyek mostan a legértelmebb kínesei a múzeumoknak. Ilyen rekeszes zománcal készült a magyar szent korona is. *Mihalik* előadását képek és díszművek bemutatásával kísérte. Az élvezetes előadást a közönség megélvezte.

EGYESÜLETEK.

(Az újságírók egyesületéből.) A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alap igazgató tanácsa ma délután tartotta rendes havi ülését *Hoitsy Pál* elnököle alatt. Az igazgató tanács mai ülésén ötszáz korona segély kölcsönt és nyolcvan korona segélyt osztott ki.

(A fővárosi tisztviselők és hivatalnokok Otthona) december hó 1-én szombaton, este 7 órakor, új helyiségében (VIII. Baross-utca 59., I. emelet) segélyalapjának gyarapítására felolvasással egybekötött zártkörű társasvacsorát rendez. A vendégek szórakoztatására az Otthon műkedvelői zenekara fog szíveségből közreműködni. Vacsora után tánc következik.

Nyílttér.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindentűn kapható.

Vezérgyűnékség: RUDA ÉS BLOCHMANN, Budapest—Bécs.

Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Sajtópör egy tárca miatt. *Tóth Béla* és *Benedek Elek*, a magyar irodalom kétékessége, ma a büntető törvényszék előtt ellenfélként jelent meg. Rágalmazással és becsületérettel vádolták egymást. A Magyar Könyvkereskedők Egyesülete tavaly karácsony hetében arra kérte föl *Tóth* Bélát, hogy írjon tárcát a magyar könyvpiacról és a könyvvásárlókról. Az író eleget tett a fölhívásnak, de nem egészen úgy írt, mint a hogy azt a Könyvkereskedők Egyesülete óhajtott volna s azt vitatta tárcájában, hogy a magyar publikum megveszi azt a könyvet, amelyre szükség van. Példa rá az ő könyvei.

Erre a tárcára felelt aztán *Benedek Elek* a *Magyar Kritika* című folyóiratban s kegyetlen módon rátámadt *Tóth* Bélára.

Benedek Elek cikkére *Tóth Béla* kijelentette, hogy a cikk szerzője ellen sajtópört indít, mert az ellene intézett támadás rideg üzleti érdek eredménye.

Az ítéletében, mely a pört tárgyalta, *Leuk Gyula* királyi táblai bíró elnökölt, *Benedek* Eleket dr. *Sebestyén József*, *Tóth* Bélát pedig dr. *Kenedi Géza* védte.

Benedek Elek elvállalta a cikk szerzőségét, de nem tartja magát bűnösnek, mert a közérdek szolgálatában írta cikkét.

Sebestyén védő az inkriminált cikkeket minden pontját bizonyítani akarja, *Tóth Béla* védőjének ellenzése dacára a törvényszék elrendeli a bizonyítást, azzal az érdekes indoklással, hogy egy nyilvánosság előtt működő íróról a kritika addig jogosult, amíg tárgyilagossá s mig át nem lépte a bírálat jogos határát. A bizonyítást elrendelését egyébként maga a panaszos *Tóth Béla* is kérte.

A délután négy órakor megkezdett tárgyaláson folytatták a bizonyítékok felolvasását. Esti fél 7 óráig tartott, amíg a törvényszék végzett ezekkel s a bizonyítási eljárását *Leuk* elnök befejeztetnek nyilváníthatta. Tíz percnyi szünet után, amelynek tartama alatt *Tóth Béla* rosszullette miatt eltávolított a tárgyalásról, dr. *Kenedy Géza* terjesztette elő vádbeszédét. Pontról-pontra haladva, mutatja ki, hogy a vádlottnak semmit sem sikerült beigazolnia vádbeli állításából. Utána *Sebestyén József* mondotta el másfél óráig tartó vádbeszédét, amelyben azt vitatta, hogy *Benedek* bogigazolta mindazt, amit írt.

Leuk táblai bíró, elnök, az idő előrehaladottságára való tekintettel a tárgyalás folytatását holnap délelőtt 9 órára halasztotta el.

§§ Takács Zoltán pörújítása. Mikor *Takács Zoltán* kitöltötte a három évi börtönbüntetését, amit a Berecz testvérekkel elkövetett sikkasztásért ráértek, azzal a kérelemmel fordult a budapesti törvényszékhez, hogy utjask meg a pört, mert ő ártatlanul ült a börtönben s tisztán akarja magát. A bíróság nem adott helyet az új bizonyításnak s elutasította kérelmével. *Takács* megülbbezte ezt a határozatot, de időközben újra börtönbe került hamisítás miatt. A

tábla csak a minap hagyta jóvá az ellene elrendelt vizsgálati fogságot, a jövő szerdán pedig *Tolnai* Antal bíró előadásában a pörújítás kérdésében dönt a másodbíróóság.

SS Vizsgálati adatok. Nagyérdeklődéssel bíntető-bíróági határozatot hozott ma a szegedi ügyészség. Az ügyészség vádat emelt a *Szegedi Napló* szerkesztője ellen, mert a lap nyilvánosságra hozta a vádtanácsnak egy szenzációs végzését. A törvényszék vizsgálatot rendelt el a lap ellen, melynek részéről a cikk szerzőjéket *Szakács* Andor hírlapíró jelentkezett, aki ellen az ügyészség vádiratot ki. *Szakács* és védője, dr. *Balassa* Armin szegedi ügyvéd a vádirat ellen kifogásokat adott be s ezekre vonatkozólag ma tartották meg a vádtanácsi tárgyalást. A vádtanács el fogadta dr. *Balassa* érvelését, hogy a 20. §. alá a vádtanácsi végzések nem vonhatók és az ügyészség vádiratát visszautasítva, *Szakács* Andor ellen az eljárást be-szüntette.

VIDÉK.

— **(Cáfolat.)** Marosvásárhelyről táviratozzák: A kormánybiztos kiküldetéséről szóló hír valótlan. *Mikó* főispán kérésére a számadások megvizsgálására számvizsgálót küldtek ki.

— **(Festvarmego közigazgatási bizottsága)** december 12-én délelőtt 10 órakor tartja rendes havi ülését a megyei székház dísztermében.

TÁVIRATOK.

Berlin, november 30. A birodalomgyűlése mai ülésén a kölcsonjajavaslat tárgyalása során *Thielemann* miniszter arra a kérdésre, hogy a 80 millió költséget miért helyezték el Amerikában, azt válaszolja, hogy szeptemberben Németországban nem volt kedvező a pénzpiac helyzete.

A horvát költségvetési vita.

Zágráb, november 30. A tartománygyűlés mai ülésén az igazságügyi bizottság betérjesztette jelentését Breystenszkynek a trónörökös nyilatkozatára vonatkozó indítványáról. A jelentés a napirendre terészt ajánlja.

A költségvetési vita során *Egersdorfer* előadó szóal fel és a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Gróf Klauzál-Héderváry báró a kormány nevében ajánlja a javaslatot elfogadásra, mivel az ugyanazon keretek között mozog, mint az előző években. A szónok képet adott arról, hogy mit tett a kormány az ország érdekében és hogy mi módon használták fel a múlt évben a megszavazott összegeket.

Dr. *Amurys* visszatartja a javaslatot, mivel nagy deficitet tüntet föl. Azulán a magyar *juror imperialisztikus* ellen fordul, amely éppen úgy meg fogja magát bosszulni, mint I. Napoleonnál. A szónok Széllé szemben ki akarja mutatni, hogy a közös hatóságok jellege Horvátországban megváltozott, mivel azok ezelőtt közös magyar-horvát hatóságok voltak, míg most „magyar királyiak”.

Dr. *Zerjavic* a Magyarországgal való kiegyezés ellen beszélt tájékozó dühvel. Tiltakozik az ellen, mintha öt démoni gyűlölet vezérelné, mintha öt demagóg volna; öt csak a nép iránti szeretet tölti el, — az 1848-at, a dinasztit és a jogokat védelmezte ő az ősi esküdt ellenség ellen. Ő nem akar amaz ország koronájának alattvalója lenni, amely a *debreceni országgyűléssel* szemnyerte be magát, hanem alattvalója egy szabad Horvátországnak. A kiegyezés jogot ad Magyarországnak, hogy horvát pénzt felhasználhasson Horvátország elleni agitációkra, úgy mint Fiumében, de Magyarország nem teljesíti azt a kötelességet, hogy az adópénzeket ismét közecélokra fordítsa és ezért Magyarország *rabló-ország*. Horvátország rosszabb helyzetben van, mint egy község, amely megszavazhatja a pótdát, míg a tartománygyűlés, ha az országnak szüksége van egy *rongyos millióra*, erre nem képes.

A beszédet szóltanul fogadták.

A bosnyák vasutak.

Bécs, november 30. Az államvasuti tanács mai ülésén elfogadták egy indítványt, amelyben az államvasuti tanács a spalato-arzánói vonal azonnali kiépítését és a dalmát vasúthálózat további kiépítését kívánja. A vita folyamán az elnöklő *Witte* miniszter azt mondta, hogy az indítvány első, motíváló részében tulmegy azon a kérdésen, amely befejezésében foglaltatik, amennyiben a bevezetésben a boszniai vasutak kiépítését bocsátja az államvasuti tanács megítélése alá.

Ez nem tartozik az államvasuti tanács hatáskörébe. A szóban forgó ügy legközelebb a reichsrath elé kerül alkotmányos tárgyalás végett és a vasutügyi minisztériumnak, ha nem akar előbe venni a parlamenti tárgyalásnak, lehetetlen megadnia itt a kérdés helyes megítéléséhez szükséges felvilágosítá-

sokat vagy egyáltalán a tárgy megvitatásába bocsátkozni. A miniszter azt indítványozza tehát, hogy az indítványt a bevezetés elhagyásával akként módosítsák, hogy az a szervezeti szabály értelmében tárgyalható legyen. Abban a reményben, hogy az indítványt ekképpen módosítják szívesen nyilatkozik a miniszter a spalato-arzánói vonalnak a szinji elágazással való kiépítése ügyéről. Minthogy a spalato-szinji vasút kiépítésének terve május óta készen van és a minisztérium már a jövődébéli üzemprogramot is jóvá hagyta, most már csak arra van szükség, hogy alkotmányosan rendelkezésre bocsássák a kormányának a szükséges pénzt, hogy a vasút építését megkezdhesse. A kormány erre a célra már az 1900-ra szóló beruházási előirányzatban 1.400.000 koronát kért és nem ő az oka, hogy a parlament ezt az összeget még meg nem szavazta. A tanács kívánsága tehát nem a kormányának szól, hanem az új képviselőháznak.

A cár betegsége.

Livádia, november 30. Miklós cár állapotáról ma délelőtt 11 órakor a következő hivatalos orvosi jelentést adták ki:

A cár a tegnapi napot és az éjszakát nagyon jól töltötte. Szubjektív állapota nagyon kielégítő volt. Este 9 órakor hőmérséklete 36,4, érverése 60, ma reggel 9 órakor hőmérséklete 34,8, érverése 62 volt.

A Boulanger-epigon.

Páris, november 30. A képviselőház mai ülésén válaszlótt *Decrais* gyarmattügyi miniszter a Zinderben történt eseményekre vonatkozó interpellációra. A miniszter kijelentette, hogy ez ügyben beható vizsgálatot rendelt el. Idézi az események szemtanúinak jelentéseit, melyek mind terheiök *Voulet* és *Chanoinera* névre, akik *Klob* ezredes meggyilkolása után a leghevesebb átkozódásokba törtek ki Franciaország ellen. (Mozgás.) A miniszter azt mondja, hogy az iratok azért nem tette közzé, mert az ügyben bírói vizsgálatot indítottak. Ennek dacára felvassa *Joulaud* kapitány jelentésének kivonatát. E szerint *Voulet* a tisztjei előtt kijelentette, hogy nem bánta meg a tettest és kész volna azt ismételni. *Allamesny* követtem el — mondta *Voulet* — és ha *Párisban* volnék, *Franciaország urává lennék*. (Élénk közbekiáltások.) A Vigue által felsorolt tényeket illetően a miniszter kijelenti, hogy hivatalbeli elődei nem titkoltak volna el azokat, ha tudták volna.

Délafrikai háború.

London, november 30. A hivatalos lap közli, hogy *Kitchener* lordot *Lord Roberts* helyébe a délafrikai csapatok főparancsnokává nevezték ki. *Kitchener*et egyuttal magasabb rangba léptették elő, a helyi tábornok címét kapta. A *Daily Telegraph* értesülése szerint lord *Kitchener* ma veszi át a főparancsnokságot.

Fokváros, november 30. A Transvaalból kívándorlottak egyesült bizottsága kedden gyűlést tartott a fokvárosi kormánypalotában. A gyűlésen *Milner* kormányzó azt mondta, hogy Transvaalban teti legutóbbi látogatása arról győzte meg, hogy az uitlanderek még nem térhetnek vissza elegendő számmal Transvaalba, hogy tevékenységüket folytassák. Azt hiszi ugyan, hogy a rend teljes helyreállítása előtt is folytathatnak tevékenységüket, de nagyon kéri őket, hogy ne térjenek vissza, amíg segíteni nem tudnak rajtuk. 300 embert a worcesteri táborba küldtek ki, ahol december 6-án a rikander kongresszus lesz. *Lord Roberts* Johannesburgból Durbanba utazott. December 7-ére Fokvárosba várják, ahol néhány napot fog tölteni.

Oranje-River, november 30. *Settle* tábornoknak egy csapatát *Suekhoff* mellett kedden 400 boer támadta meg *Herzog* parancsnoksága alatt. Az ellenség erős hadállásban volt, de az angolok kemény harc után kiverették belőle. A boeroknak állítólag nagy veszteségeik voltak, az angolok vesztesége jelentéktelen. *Herzog* összekötést akar létrehozni *De Witt* tábornokkal, aki, mint jelentik, állítólag a közelben van.

London, november 30. A *Daily Express* szerint az angol kormány a parlamenttől tizenhat millió font hitelt fog kérni a dél-afrikai háború és a kínai hadműveletek költségeire.

Münster herceg lemondása.

Páris, november 30. A *Figaro* egyik munkatársa fölkereste Münster herceg német nagyköveteit, aki visszalépéséről a következőket mondta:

— **Lemondásomnak két oka van.** Okos ember, aki nehéz feladatot szerencsésen elvégzett, idejelekor áll félre, még mielőtt az események hatalma rákényszeríti. December 28-án leszek 80 éves; sokat betegkedem és vigyáznom kell életemre. Azután életem hátralévő részét családomnak szeretném szentelni. A kiállítás, amelyen Franciaország és Németország oly szépen harmonizáltak, a béke művének tekintettem és most, miután azt a művet szerencsésen befejeztük, a császártól elbocsátásomat kérem.

Arra a kérdésre, vajjon nem vehetne-e hosszabb szabadságot, hogy pihenjen, Münster herceg a következőket válaszolta:

— Ez ki van zárva. A nagykövet a helyszínen tartozik kötelességét teljesíteni. Különösen

a párisi német nagykövet állását nem szabad színekurának tekinteni. Két hónap múlva átadom hivatalomat utódomnak, de azért tovább is Párisban maradok.

Nagy szerencsétlenség.

San-Francisco, november 30. Tegnap beomlott egy itteni üveggyár tejeje, amelyen egy labdarugóverseny alkalmából sok néző foglalt helyet. Vagy száz ember a közvetlenül tett alatt levő kemencékre és a folyékony üveggel felt edényekre esett. Több ember nyomban meghalt. Sok más súlyos égési sebeket szenvedett.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 30. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A határidőüzletben a vásárlási kedv is nagyobbodott ma, az irányzat is megszilárdult, éles ellentétkeppen a stagnációhoz közeledő piacon az utóbbi napokban tapasztalt árfolyamesőkkenésnek és lanyha irányzatnak. A Budapestről érkezett kedvezőbb hírek nagyban hozzájárultak az árak emelkedéséhez. Buza és rozs ára 2 fillérel emelkedett. Kötetkek: buza tavaszra 7.66—7.65—7.63, rozs tavaszra 7.55—7.60, tengeri május—júniusra 5.20—5.21, zab tavaszra 5.88—5.90. A készárúk piacát részvétlenség jellemezte. Üzletlenség uralkodott minden egyes cikkben. Az irányzat pedig ellanyhult. Eladattak: buza tavaszra 7.70, rozs tavaszra 7.59 koronán.

New York, november 30. (Térménytőzsdé.) (Zárulat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben — (—), Dec-re — (—), Februára — (—), New-Orleansban helyben — (—), — *Petróleum:* Stand white New Yorkban — (—), Stand white Philadelphian — (—), — *Rafined in Cases* — (—), *Credit Balances at Oil City* — (—), — *Zsir:* Western steams — (—), *Rohe és Brothers* — (—), — *Tengeri* irányzata szilárd. Novemberre — (—), Decemberre 43¼ (43½), Májusra 42¾ (42½). — *Buza* irányzata gyenge. Piros ősz helyben 77½ (77½), Novemberre — (76½), Decemberre 76½ (76½), Márc-ra 79¼ (79½), Májusra 79 — (79½), Gabona szállítási díja Liverpoolba — (—), — *Kávé:* air Rio T. sz. — (—), — *Nov-re* — (—), — *Január* — (—), — *Liszt:* Spring Whea, cears — (2.70), — *Cukor:* — (—), — *On:* — (28.50), — *Réz:* — (—), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 30. (Térménytőzsdé.) (Zárulat.) *Buza* irányzata gyenge. Novemberre 69¼ (70¼) decemberre 69½ (70—), *Tengeri* irányzata gyenge. Nov-re 35½ (41—), — *Zsir:* Nov-re 9.92 (6.95), Decemberre 6.92 (7.95), — *Szalonna* short clear 6.75 (6.65), — *Sertésus:* November 11.25 (11.25), Decemberre — (—), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló: szombat, december 1. — Római katolikus: *Eligius* ptk. — *Protestáns:* *Elig.* — *Görög-ország:* (november 18.) *Plató.* — *Zsidó:* *Kislev* 9. (Sabbat *Wajera*). — *Nap két:* 7 óra 13 percek. — *Nyugszik:* 3 óra 54 percek. — *Hold két:* 12 óra 46 percek délután. *Nyugszik:* 12 óra 49 percek éjjel.

A miniszterek nem fogadják. **Nemzeti Múzeum.** Képtár. — Nyitva d. e. 9 órától 1 óráig. — Többi tér 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

A *Téli Kiállítás* a Múcsarnokban. (Első nap.) **Országos Képtár** zárva. **Iparművészeti múzeum** zárva. **Téchnológiai iparmúzeum** zárva. **Műzgasdasági Múzeum** (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani múzeum a *Stefánia*-uton nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj 1 korona. **Közléki Múzeum** zárva. **Magyar kereskedelmi múzeum és háziipar kiállítás** a városligeti iparcarnokban délelőtt 9 órától délután 2 óráig. **Stadionai leltár** (Részbet-ház 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva délután 3—7-ig. **Egyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára délelőtt 10 órától 12-ig és este fél 7 órától fél 9-ig.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy katonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténkiat a magy. kir. honvédeknek hangversenye.

Ferenzi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátta kávéház. Király-utca Tordajo női zenekarnak hangversenye.

Házam kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Monopol kávéház Váci-körút 37, minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folles Caprice Ekváló új műsor.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Union szálloda, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpár-terem.

Putzer György étteremben Deák-tér, minden este Schreiber hegedű-hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

KÜLÖNFÉLEK.

Nem ismerem a boldogságot.

Nem ismerem a boldogságot,
Tündöklő arcát nem láttam soha.
Félek, hogyha előmbe jőne egykor
S réám mosolygna nyújas-szeliden:
Hátat fordítanék neki.

Nem ismerem a boldogságot,
Csengő szavát nem hallottam soha.
Félek, hogy egyszer, ha utamba téved
S neven szólít, én föl nem ismerem
S durván kiáltok rá: erédj utamból!

Nem ismerem a boldogságot,
De hogyha a Te arcod ölti föl,
Ha szemekkel mosolyg reám,
Ha a Te hangod esendül meg szavában,
Felismerem legott — s elé borítva
A hála hangján, szivrepesve
Mondom neki: légy üdvöz százezerszer!
Isten hozott! Oly régen vártalak!

Erdős Renée.

— Amerikai választási utóhangok. Nemesak férfiak köztök Amerikában a választási harcok alatt förlétesnél förlétesebb fogadásokat, hanem a politikai harcok a hölgyeket is magukkal ragadták s az ő lelkesültségük is — fogadásokban mutatkozott. Akik vesztettek, azoknak persze fizetniük kell, s e fizetéseket a missek pontosan be is tartják. Washington-ban a törvényhozási palota üléstermének a parkettjén a napokban óriási közönség jelenlétében járt kezesen a menüetett Cunningham kisasszony, aki erre kötelezte magát, ha Bryan megbukik. Két előkelő hölgy arra tett ígéretet, hogy ha Mac Kinley kerül ki győzedelmesen a választásból, őt Washington föterén a déli időben két óra hosszat fél órakor kültönös menet végig a fátvágó selyemruhás hölgyeket. Connecticutban egy milliomosó tövestül levagatta gyönyörű ébenbaját, mikor meghallotta, hogy Bryan vesztetett, egy ottani ügyvéd neje pedig két hónapon át hetenkint háromszor böjtöt tart, mert elvesztette a fogadását. Vagaszaló csak az, hogy Amerika kissé messze van.

— Kivégzés Kínában. A németek által halálra ítélt kínaiakat eddig golyóval végezték ki Kiao-Csauban, újabban kínai módon hajtják végre rajtuk a halálos ítéletet. Az első ily kivégzésről egy német lap ezt írja: Kedden reggel hat órakor kültönös menet vonult Csingtauból a tai-tungseni lapályok felé. Elöl ment egy német rendőrkatonát két kínaival, kiknek egyike egy kínosai hóhér, a másik a segéde volt. A segéd egy meglehetősen hosszú és széles kést vitt

a mestere után. Tíz perccel később egy kínai taliga tűnt föl két, hozzákötött kínai bűnösrel, jobbról s balról a taliga mellett összesen nyolce német rendőrkatonából álló kíséret ment feltűzött szuronyokkal. A menet célpontján, a kínai temető mellett, lassankint nagy embertömeg verődött össze. A két bűnöst a taligáról leoldották s a tér közepére vitték, hol le kellett térdelniük. Felső testüket levették, fejüket magasra kötötték, karjaikat hátukon összekötötték. Az ítéletnek német nyelven való föolvasása és a kínai nyelvre való lefordítása után az elítélteket átadták a hóhérnak. Pont fél hét órakor hullt le az elsőnek a feje, egyetlen, jól irányított csapástól, s néhány méternyire gurult a fűvön, míg a test egy tompa csattanással fölesapódott. A másodiknál a hóhér nem oltzott oly jól. A halál ugyan szintén azonnal beállt, de többszöri vágásra, vagy fűrészelésre volt szükség, míg a test a törzstől teljesen elvált. A holttesteket gyékénybe burkolták és előre elkészített sírgödörökbe elásták.

Kegyetlenebbül az egész világon se végeznek ki bűnösöket.

— A fegyház megszakása. Sajátságos jelentelek jászódtak le az olaszországi fegyházakban a legutóbbi királyi amnesztia alkalmából. Nagyon sok fegyenc, aki életének legnagyobb részét celában, bilincsek közt töltötte, egyszerűen nem akarta elfogadni a kegyelmet és nem akarta odahagyni a fegyházat. A portoferrajói fegyházban a huszonkét esztendő óta fogva levő Betramo nevű fogoly könyynyekre akadt, mikor a fegyházigazgató tudtára adta, hogy a királyi kegyelméből immár szabad. A fegyenc bevallotta két régebbi bűnét, csak hogy tovább is rabkenyeret ehessék s mikor ez sem használt, kijelentette, hogy a tengerbe veti magát, ha szabadjára bocsátják. A bolognai fegyházban is megesett, hogy mikor egyik kegyelmet kapott foglyot el akarták bocsátani, azt felelte, hogy neki csak fogházi levegő kell és ezzel leugrott a harmadik emeletről. Akkor a nyomor Olaszországban, hogy sokan beszukatják magukat, mert a fegyházban legalább rendes ételt kapnak.

— A szem magnetizmusa. A mágnes a vasa tudvalevőleg vonzza, azokat az anyagokat pedig, amelyeket a mágnes két sarka taszít: diamagnetikusoknak nevezik. Moser német fizikus most azt az érdekes megfigyelést tette, hogy a szem lenesése is diamagnetikus. A fizikus sok állati szemlencsét tett ki erős mágnesek hatásának, valamennyit taszította a két mágnes-sark, így tehát a lenesék diamagnetikusak. Az emberi szem leneséjét még senki sem tette e tekintetben tanulmány tárgyává, de ha — ami majdnem teljesen biztos — megbizonyul, hogy az emberi szem lenesése is diamagnetikus, ez nemcsak érdekes, de nagy gyakorlati fontosságú eredmény lesz, mert erős mágnesek

segítségével azt lehetne elérni, hogy a rövidlátók szemlencsét folyton-folyvást laposabbakká váljanak s így a rövidlátást meg lehetne szüntetni.

— Harc az istenek ellen. A kínaiak tudvalevőleg nem jó lövők és rendszeren a cél fölött találnak. Európában nagyon sokféle a vélemény arra nézve, miért lönek magasra a kínaiak; most egy, a kelet-ázsiai német hadsergeben levő tiszt érdekes levélben írja meg, miért irányítják a kínaiak fegyvereik csúvét fölfelé. Minden kínai remeg a démonoktól és a lövés szellemeitől és ezért azt hiszik, hogy ellenségeikben akkor teszik a legnagyobb kárt, ha magukat a lövés szellemeit találják, ezek pedig az ellenség feje fölött azokat véde lebegnek, őket kell tehát eltalálni. Ha e szellemeket ártalmatlanná tették, akkor a katonák elesnek. A furesa lövészi elvnek az eredménye, hogy a — kínaiak esnek el a harctéren.

— A konyhaművészet mesterei. A konyhaművészet mestereit legjobban Amerikában fizetik, ahol a többszörös milliomosok minden pénzázdozatra képesek, hogy maguk részére hódíthassanak egy-egy kitűnő szakácsot. Ezeknek a művészetük gyakorlására bármennyi pénzt is szívesen rendelkezésükre bocsátanak, ha azért nem, csak azért is, hogy a milliomos kollégák bosszankodhassanak. Bár kitűnően fizetik Amerikában a szakácsokat, mégis akárhány van közülük, aki elvből nem fogadja el a yankee hazájában a legkevesetgő állást sem. Ezek közt a szakácsok közt az arisztokraták, akik nem akarják művészetüket profanzizálni, nem akarják eladni, hogy akármelyik ugorkatára telkapaszkodott milliomos itélkezze az ő mesterműveik fölött. Az elsőrangú szakácsoknak fizetésükön kívül óriási melléjüvedelmek is vannak; hogy hogyan kell ezekre szert tenni, ahhoz különösen az amerikai és francia nagyvendéglők konyhamesterei értenek. Bámulatos, hogy a dologtalanságot mily zseniálisan tudják üzni a nagy házakban alkalmazott főszakácsok, akik szuverénitással osztják ki parancsukat a konyhaszemélyzetnek, ők maguk pedig egy-egy régi babérjukon: valami torta, vagy sültreken ábrándoznak. Annyi bizonyos, hogy nincs az a világhírű államférfi, aki büszkébb volna működésére, mint egy főszakács.

— Tücsökviadal. A kínaiak köznép egyik kedves mulatsága a tücsökviadal. A tücsöket előbb kis kalitkában megbizalják, azután egy nagyobb cirkszhoz hasonló kalitkában eresztik össze valamennyit, hogy marják egymást, ahogy tudják. A tücsök győzelme éppén úgy fogadnak a kínaiak, mint nálunk a lovakéra s nem egy copfos sportsman ment már tönkre a tücsökviadalok miatt. A győztes tücsökökért ezreket fizetnek a szenvedélyes kínai „sportférfiak”.

REGENY.

A rajongók.

— REGENY —

Irtá: STEPNIÁK.

(6)

Szerette a hatalmas folyamat, amint tajtékzó hullámaival kékeszöld sötétlen, hõpölygött, a meredek szikla partjai között. Órák hosszat el-el nézte a nyári nap tikkasztó melegében a nap-sugarak tündéri játékát a folyammeder remegő mozaikján, amint át-át törték a rojtos kákaesokrok sötét tömegén.

Hanem az ut a palotasoron vezetett végig. El kellett mennie a pénzsóvár, prózái semmik.... ahol kipihenték napi fáradaimaikat. Nem, ez éjjel nem. A tó felé ment, az ellenkező irányban.

A genfi polgári családoknak ez a kedvenc ünnepi sétahelye most teljesen el volt hagyatva. Egyetlen zavaró nesz sem törte meg az éjszaka fenséges esendjét. A tó nyugodt volt; a hullámek ritmikus löcsögése megnyugtatta érzeit, anélkül, hogy elűzzék a dicső látományokat, amelyek agyát izgatták.

Életében új korszak előtt állott. Néhány nap múlva sok ezer mérföldnyire lesz saját hazájában, más világban, egészen új környezetben. Milyen változások, amióta odahagyta Szt.-Pétervárt. Régi társai közül, a ligából alig öt-hat van még. Ezek közül jelenleg csak kettő volt a fővárosban. A többi mind új ember, akiket három évi távolléte alatt toboroztak.

Meg fognak-e egyezni, képesek lesznek-e majd surlódások nélkül dolgozni? Mindegy! Sokat várt saját alkalmazkodó képességétől, mint praktikus szűcsesküvő. Régen különösen szerette, ha teljesen új helyekre vetődött, ahol minden és

mindenki új, ismeretlen volt előtte. Érezte ébredni magában a küzdelem szomját, a veszélyek utáni sóvárgást, a számító, halálmegvető vakmerőségét azoknak, akiket a legyőzetés csak macacsabbá, kitartóbbá tesz.

Megvető mosoly játszott ajkain, amint a rendőség henegeiseire gondolt, amelyekről György levelében szölet. Az esztelenek! Azt hiszik, hogy a dolgok végüket járják, amikor éppén hogy megkezdődtek. Hirből ismerte a legkiválóbb új embereket. Nem egygyel találkozott közülük a tanulók titkos klubjainak gyülesein. Milyen fickókká nőhetek azóta? Valóban kiváló szerezése, ha ezekkel összekerülhet. A legutóbbi időben az aggasztotta a legjobban, hogy pókháló-vékonyra fogtak le a kötelekek, amelyek őket összetartották. Most tudta, hogy szorosban össze vannak fűzve testvéri közösségben. Az őszinte barátság, amely kebelükből áradt, szívében meleg visszhangra talált. Hogy is gondolhatott surlódásokra ezekkel az emberekkel, akik, amikor maguk tüzből voltak, még arra gondoltak, hogy nélkülözözzék őt, ki legtöbbször előtt idegen.

Egy pillanattal sem hízeltet magának azzal, hogy bármennyire is kiérdemelte ezt az elzékenységet. Jóllehet csak most lépett a férfikorba, életének változatos keservegése bőven látta el tapasztalatokkal, amelyek tíz évvel idősebb férfiak is elegendők. Huszonhétéves korában megállapodott férfit volt, aki már rég kinőtt a képződések korából. Barátainak jóindulata nem ébresztette fel hiúságát. A szeretet nagylelkűsége volt az, amely nem mérlegeli adományait. Jó jelnek elfogadta hálával, tiszta örömmel. Igen, mert ez az a sziklatalaj, amelyen templomuk felépült és maguk a pókol kapui sem lehetnek ártalmára.

Meglátszította lépését. Öntudatlanul, nagy távollágra jutott a városból. A hold lesüllyedt s most bosszantóan bámult arcába. A sima parton jobbkézt lassankint emelkedni kezdő szűk átjárót vett észre. A kőfalak között, melyekkel Svájcban a szőlőket meggyümölcsösöket szokták

elkeríteni, alkalmasint valami elhagyott helyre vezetett. A fű az utakövek házagibaiban legalább járatalanságra mutatott.

Andrej csakhamar eltűnt az út árnyékos homályában. Egy ház teteje hirtelen eltakarta az eget. Felnézett: egy sor fekete cserép kővonalait látta lerajzolódni az ég tiszta kékjén. A vén vihar-verte épület falán kis függélyes nyílások voltak. Alkalmasint valami istálló volt. Benn egy tehén kérődzött, egyet bögött, amikor az idegen ember jöttét megszagolta, majd csendesen tovább kérődzött.

Valamivel előbb kezdődtek a szőlők. Sűrű szőlőindák nyultak le a falak pereméről. Néhány száz lépésnyire előbb az út hirtelen balra kanyarodott. A két fal közé zárva olyan volt egészen, mint valami elhagyott Aqueduct. A hegyoldalban szűk kőlépés volt, éles eikk-cakkokat rajzolta az otromba falazatra. Andrej, miután ezeken végigment, mogyoró rektettség tisztáson találta magát. Egy ösvény, amely alkalmasint az alsó utat kötötte össze egy felsőbél, pataként csillogott a holdfényű réte smaragd zöldjén.

Andrej nekivágott az ösvénynek. Vonozta őt egy csoport fűzfa a lejtő tetején. Rövid távollásában az ösvény a lágy, sík mezőn eltűnt. Andrej kissé megerőteltén szemét, a távolban az ösvény egy fordulatát fedezte fel, amint jobbra egy cserjés domb oldalán haladt. Ezt is megmászta, s legnagyobb esodálkozására kerti padot látott maga előtt. A pad karjaival, kényelmes, lejtős tamlájával bántotta s kellemetlen emlékeztette az ember betolakodására ebbe a bívós magánosságba. Az ülőhelyet messziről nem lehetett látni, sötét homályba burkolták a szomorufűz hosszú ágai. Félretolta az ágakat, belépett a homályos zöld boltzat alá s ott leült. Amint felemelte fejét, hogy körülnézzen elragadás s bánulat kiáltásával ugrott fel.

(Folytatása következik.)

Apróságok.

Hölgy: Nincs kérem poste-restante levelém D. 100, címmel?
Postahivatának: Az nincs. De van itt levél DD, 100, jeggyel.
Hölgy: Az lesz az. Aki írta, dadog egy kissé.
A.: (Erőszakkal ismerkedni akar a table d'hoteon szomszédjával) ... Én csak tatár-mártásban szeretem enni a fogast.
B.: (Türelmetlenül.) Én pedig — csendben.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai kedden, december 4-ikén délután 5 órakor az egyesületi helyiségében (VI., Uj-utca 4. sz. I. emelet) egyetemes ülést tartanak. A napirend tárgya: Neuschloss Ödön előadása: Dualizmus a vámiügy terén. (Vámsorompó Magyarországnak és Ausztriának közt.)

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Schittenhelm Antal Obhersdorfi, Scheinberger József kereskedő Beolra, Lewinsohn Vilmos keztűis Joachimsthal, Merkler S. (azelőtt Tisza-Szt.-Miklósbán most) Nagy-Kükünda, Braun Lipót Duna-Szerdahely, Kiss Ferenc Szabadka.

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 42.—, illetve 42.60 korona.

Vásárcsarnok (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése a Budapesti Napló részére). A forgalom ma igen élénk volt s az általában nyomott üzletkedés is elénkülmi kezd. A hozatalok tekintélyes része vágott baromfi. Mai jegyzéseink a következők: Pörkölt sertés 80—84 fillér, sült 20 kgrammon alul 84—100 fillér, 20 kgrammon felett 70—84 fillér. Pecsénye malac 110—120 fillér. Birka 40—60 fillér, egészben lenyuzva. Jó minőségű marhahús 80—90 fillér, eleje 60—80 fillér. Borjú hosszan levonás nélkül 84—96 fillér kgknt. Vadjátékból a hozatalok azonnali elhelyezésre találnak, Vadsertés 0.70—1.— korona. Szarvas 60—72 fillér. Öz 1.20—1.30 fillér kilója egészben. Szaraz kifajelt nyulakért 2.20—2.30 koronát értünk el, fácán 5—6 korona, fogoly 2.20—2.43, vadkaesa 1.20 korona páronként. Vágott ludban még mindig gyenge a kereslet, ma nagyban 82—90 fillért értünk el minőség szerint, vágott kaesa 92—104 fillért, Pecsénye kaesa 2.—2.40 korona páronként. Poulard párja 1.40—1.60 korona. Tojás-üzlet szilárd, prima tojás 90—92 korona, apadt 86—88 korona, meszes tojás 68—72 korona minőség szerint eredeti ládánként. Vajban a kereslet ma is felléhaladta a kínálat mérvét. I-a teavaj 2.10—2.40, friss főzővaj 1.60—1.80 korona kilogrammonként. Gyümölcsüzletben változatlanul csendes a hangulat. Elsőrendű alma alig érkezik, silány II. rendű almával azonban el van árasztva a piac. Dióban is gyengébb már a kereslet. A nagykereskedők szükségletüket már nagyrészt fedezték és csak olcsóbb árban hajlandók vásárolni.

Borjuvásár. 1900. évi november hó 30-án. (A budapesti marhavásártéri vásártéri pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belidőli élő borjú 2158 drb, leölt borjú 28 db, bécsi élő borjú — db, — db, horvát, növényed marha 31 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Arjegyzés azonos tételékből: Arjegyzések — Belidőli élő borjú I. r. 94— i.-ig, kivételes — i. r. 76—82 i.-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. 100—104 i.-ig, II. r. — i.-től — i.-ig, kivét. — i. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — i.-ig, Növendék marha — I-től — i.-ig, I. r. — i.-ig, alárendelt — i.-ig, 1 kilónként, silányabb — i.-ig. Bárány élő — k., leölt bárány — k., kivételes ár — k.-ig páronként. — Változatlan felhajtás és lanyha irányzat mellett az árak változatlanok maradtak.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tóvárosi sertés-konsumvásár arjegyzése 1900. évi november 30. Készlet 620 darab. Erkezett 1610 darab. Összesen 2230 darab. Eladott 1439 darab. Maradt 791 darab. Napí árak: 120—180 kilogramm súlyban 71—84 koronáig, 230—280 kilogramm súlyban 84—93 koronáig, 3.0—3.80 kgr. súlyban 84—98 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 80—94 koronáig. Malac 50—100 kgrig 60—76 korona. A vásár hangulata élénk.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, november 30.

A vételkedv ma élénkebb volt és 23.000 méter-mázsza buza nyugodt hangulatban, változatlan áron került eladásra.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 k. 7 K. 60 f. 300 mm. 79 k. 7 K. 55 f. 100 mm. 79.5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78.8 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78.3 k. 7 K. 45 f., 150 mm. 78.3 k. 7 K. 40 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 57.5 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 30 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 26 f., 100 mm. 77.3 k. 7 K. 22.5 f., 150 mm. 76 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 74.5 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 74.5 k. 7 K. 10 f.

Pestvidéki: 250 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 20 f. Erdélyi: 100 mm. 77 k. 7 K. 22.5 f. Adai: 2142 mm. 75 k. 7 K. 15 f. Ó-Becsei: 645 mm. 74.8 k. 7 K. 15 f. Tolnai: 340 mm. 77.3 k. 7 K. 20 f. Dunai: 1650 mm. 73.7 k. 6 K. 60 f., 300 mm. 74.2 k. 6 K. 60 f. Makói: 4400 mm. 77.7 k. 7 K. 30 f. Bándi: 2300 mm. 75.8 k. 6 K. 95 f., 600 mm. 76 k. 7 K. 15 f. Szentesi: 4300 mm. 77.4 k. 7 K. 35 f. Zentai: 1000 mm. 75.3 k. 7 K. 15 f. Mind három hónapra. Rozs: 800 mm. 6 K. 82.5 f., 200 mm. 6 K. 82.5 f., 200 mm. 6 K. 80 f., 200 mm. 6 K. 77.5 f., 150 mm. 6 K. 75 f. Arpa: 450 mm. 5 K. 45 f. Zab: 100 mm. 5 K. 67.5 f., 100 mm. 5 K. 60 f. Kézpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, kézpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilo, % kilogramm ára, K.-től, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kilo, % kilogramm ára, K.-től, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Répe.

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra . . . 7.36—7.39
Buza októberre . . . 7.54—7.58
Rozs áprilisra . . . 7.13—7.19
Zab áprilisra . . . 5.55—5.57
Tengeri májusra . . . 4.92—4.89

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra . . . 7.38 pénz 7.39 áru
Rozs áprilisra . . . 7.16 " 7.17 "
Zab áprilisra . . . 5.56 " 5.57 "
Tengeri májusra . . . 4.90 " 4.91 "
Répe augusztusra . . . " " " " " "

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra . . . 7.41—7.42
Buza 1901. októberre . . . 7.58—7.59
Rozs áprilisra . . . 7.18—7.19
Zab 1901. áprilisra . . . 5.55—5.67
Tengeri májusra . . . 4.91—4.92
Répe augusztusra . . . 12.90—13.—

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde külföldi magas zárlatok alapján kedvező hangulatban nyílt meg. A vezetőértékek árfolyamai szilárd magatartást tanúsítottak s szilárdan zárltak. A helyi piac tartott, de üzletlen volt.

A déli tőzsde kezdetől végig kedvező volt, végül fedezési vételek alapján ismét újból emelkedés állott be, mely végig fennállott.

A helyi piac üzletlen, de szilárd volt, míg a valutapiac gyengébb volt.

Az előtözsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 675.25—677.— Osztrák hitelrészvény 671.—673.—. Osztrák-magyar Államvasut 664.60—666.—. Koronajáradék 91.37—91.52. Rimamurányi vasmű 490.—491.50. Közúti vasut r. t. 596.— korona.

A déli tőzsde szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 677.35—679.—. Osztrák hitelrészvény 671.50—673.50. Osztrák-magyar Államvasuti részvény 664.75—665.50. Koronajáradék 91.40—91.55. Leszámitolóbank 429.50—431. Közúti vasut r. t. 596.50—597.— korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 91.50—91.55. Salgótarjáni r. t. 638.—639.—. Villamos vasut r. t. 290.—292.50 korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 674.50. Magyar hitelrészvény 678.50. Leszámitoló bank részvény 439.—. Rimamurányi vasműrészvény 496.—. Osztrák-Magyar Államvasut 664.50. Közúti vasut részvény 597.—. Villamos vasut részvény 281.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 39.—45.— korona, vörös aprözemű 55.—57.— korona, vörös erdélyi —.— korona, vörös bánási —.— korona, középszemű 60.—63.— korona, nagyszemű 67.—70.— korona. Disznózsi: budapesti: 60.—60.60 korona, vidéki —.— korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki —.— korona, városi 4 darabos 48.—48.60. korona, 3 darabos 49.—49.50 korona, füstölt —.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 1.20 darabos —.— korona, 100 darabos 16.—16.60 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.25—15.50 korona, 85 darabos 16.25—16.50 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.25—18.50 korona, szerbiai 16.25—16.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A német előtözsdek szilárd zárlatára az előtözsde is szilárd.

Déli tőzsdén tartották az árfolyamok és szilárdult az üzlet.

Zárlatok szilárd. Berlini magánidőköntő 4 1/2%.

Bécs, november 30. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 115.15. líszai és szepedi kölcsön sorsjegye 140.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.30. Magyar keleti vasuti állami kötvény 117.73. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 429.—. Rimamurányi vasműrészvény 494.50. Magyar koronajáradék 91.25. 4% os Magyar földtörm. kötvény 91.10. Magyar hitelbank részvény 697.—. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 168.—. Kassa-oderberg vasuti részvény 349.50. Magyar kereskedelmi bank —.— Magyar cukoripar —.—

Bécs, november 30. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2% os papírjárdék 97.95. 4% os osztr. aranyjárdék 116.10. 1890-iki sorsjegye 134.30. Osztrák hitelrészvény 400.—. Angol-osztrák bank 272.50. Bécsi bankjegyesület 468.50. Osztrák-magyar bank 1696. Déli vasut 113.50. Dunagőzhajózási részvény 740.—. Dohányrészvény 290.—. Császári és királyi arany 1136. Német bankváltók 117.65. 4 2/2% os ezüst járdék 97.05. Osztrák koronajáradék 93.30. 1864-iki sorsjegye —.— Osztrák hitelintézeti részvény 675.50. Unionbank 545.50. Osztrák Länderbank 410.—. Osztrák-magyar államvasut 665.—. Elbavölgyi vasut 473.—. Alpési bányarészvény 459.50. 20 frank. arany 19.18. Londoni váltóór 240.50. Bécsi Tramway Litt B. 241.—. Bécsi Tramway Litt A. 248.—. Lipót kohó 380.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.—. Magyar hitelrészvény 679.—. Angol-Osztrák bank 273.—. Bécsi bankjegyesület 468.—. Union bank 546.—. Länderbank 404.—. Osztrák-magyar Államvasut részvény 665.50. Lombard 114.—. Elbavölgyi vasut 475.50. Északnyugati vasut részvény 464.—. Dohányrészvény 290.—. Rimamurányi vasmű 495.50. Alpési bányarészvény 459.—. Májusi járdék 97.—. Magyar koronajáradék 91.—. Török sorsjegyek 108.05. Német birodalmi mária 117.75. Napoleon d'or 19.17.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 30. (Tőzsdei tudósítás.) Az a kedvező hangulat, amely Bécsben hitelrészvények és járdékok iránt nyilvánul, azt eredményezte, hogy itt is szilárd irányzattal indult meg a tőzsde. Kőhő- és bányarészvények fedezéseket követésében emelkedtek. Járdékok közül spanyolok javultak. Bankértékek közül leginkább a Deutsche Bank részvényeit keresték. Később a Laurakohó hengerműveinek részleges munkaszüneti híreire általában gyengült az irányzat. Járdékok tovább is jól tartották magukat. Magyar koronajárdék javult, a többi értékpapir csendes üzlet mellett alig változott. Zárlat után a bányarértékek szilárdak. Bankok élénkek. Magánleszámitolási kamattól 4 1/2 százalék.

Berlin, november 30. (Zárlat.) 4 2/2% os papírjárdék —.—. 4% os osztrák aranyjárdék 98.60. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajárdék 92.10. Osztrák-magyar államvasut 142.10. Kassa-oderberg vasut —.—. Bécsi váltóór 84.90. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25. Alpési bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 189.90. Általános villamosági Edison 215.25. Gelsenkircheni 193.25. Laurakohó 206.50. 4 2/2% os ezüstjárdék 97.60. 4% os magyar aranyjárdék 98.75. Osztrák hitelrészvény 211.75. Déli vasut 26.60. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.65. 4% os uj orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járdék 95.10. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 150.—. Harpeni 182.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 98.75. Magyar koronajárdék 92.10. Osztrák hitelrészvény 212.75. Osztrák-magyar államvasut 142.01. Déli vasut 26.60. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy kézpénz —.—. Buschtiehradi 216.55. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—

Hamburg, november 30. (Zárlat.) 4 2/2% os ezüstjárdék 97.50. 1890. sorsjegye 135.—. Déli vasut 26.50. 4% os osztrák aranyjárdék 98.70. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasut 142.40. Olasz járdék 94.56. 4% os magyar aranyjárdék 98.80. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, november 30. (Zárlat.) 4 2/2% os papírjárdék 98.—. 4% os osztrák aranyjárdék 98.90. Magyar koronajárdék 92.20. Osztrák-magyar bank 121.30. Déli vasut 26.80. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóór 204.15. Bécsi bankjegyesület 148.40. Villamos részvény 129.—. 3% os magyar aranykölcsön 79.—. 4 2/2% os ezüstjárdék 97.65. 4% os magyar aranyjárdék 96.95. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasut 142.40. Északnyugati vasut 115.50. Bécsi váltóór 84.90. Párisi váltóór 813.75. Unionbank —.—. Alpési bányarészvény 228.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.75. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut —.—. Osztrák aranyjárdék —.—. Olasz járdék —.—. Laurakohó —.—. Harpeni 182.50. Disconto —.—. Alpési —.—. Bécsi bankjegyesület —.—. Az irányzat szilárd.

Páris, november 30. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4% os osztrák aranyjárdék —.—. Osztrák

Länderbank —, 3/10-os francia járadék 101.17. Ottomanbank 539.—, 3/10-os francia járadék 102.37. Alpeisi bányajáradék 99.—, Déli vasút —, 4/10-os magyar aranyjáradék 99.—, Párisi bankrészevény 1075. Olasz járadék 95.35. Francia törleszt. járadék 99.87. Osztrák földhataln. részvény 12.32. Török dohányrészevény 317.—. Az irányzat bályadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 30. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónkint 400 kilogrammon felüli sulyban) — fillérg. Öreg közép (párónkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 97—98 — fillérg. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogrammig való sulyban 96—97 — fillérg. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 96—98 — fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 260 kilogrammon felüli sulyban) — fillérg. Közép (párónkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillérg. Könnyű (párónkint 200 kilogramm terjedő sulyban) 30nr — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (párónkint —kilogrammon felüli sulyban — fillérg. Közép (párónkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stach). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 92—94 — fillérg. Közép (párónkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 90—92 — fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 88 — 85 fillérg.

Sertésüzlet száma 1900. november 28. napján volt készlet 35.345 darab. — 1900. november 29. napján felhajtott 1328 darab. 1900. november 29. napján elszállított 526 darab. 1900. november 30. napjára maradt készletben 36.147 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 30. —

Kivonatok. Az igazságügyminiszter dr. Korányi Frigyes budapesti tudományos egyetemi nyilvános rendes tanárt a törvényszéki orvosi vizsgálóbizottság elnökévé továbbá három év tartamára, a helyügyminiszter az országos levéltárhoz dr. Dóry Ferenc országos levéltári gyakoronokot foglalmazóvá, a kereskedelemügyi miniszter Thomas Móricot, a brassói kereskedelmi és iparkamara titkárá, a magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság tagjává, a pénzügyminiszter a győri királyi adóhivatalhoz Fejes József adóhivatali ellenőrt adóhivatali segédé, Maruska Mihály számlári adóhivatali és nezsideri adóhivatalhoz adóhivatali ellenőrré, a homonnai királyi adóhivatalhoz Roediger Vilhor losonci adóhivatali adóhivatali ellenőrré, Barta Lajos erzsébetvárosi adóhivatali tisztet a marosújvárosi adóhivatalhoz ellenőrré, Jakcsin István biztos helyettesét Glinára, Lama Milan biztoshelyettesét Susnákra ideiglenes minőségű pénzügyi vizsokká, Wathner Frigyes segésvári lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a segésvári pénzügyi igazgatóság mellé rendelt számvívóséghez, Bendly Artur apozsvárosi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a kaposvári pénzügyi igazgatóság mellé rendelt számvívóséghez és Kadik Reszó vaszkoházi szakt. régészeti bányakadémiai hallgatót a v.-hunyadi m. kir. vasgyári hivatalhoz ideiglenes vasgyári gyakoronokká nevezte ki.

Pályázatok. Aljezgyői állás a lugosi kir. törvényszéknél, 2 hét. — Biri állás a trencsényi kir. törvényszéknél, 2 hét. — Adóügyi állás a dettai m. kir. adóhivatalnál, 2 hét. Temesvári m. kir. p. ú. igazgatóság. — Hivatalszolgái állás a szabadkai kir. törvényszéknél, dec. 28. — Ellenőri állás a panokai m. kir. adóhivatalnál, 12 nap. Aradi m. kir. p. ú. igazgatóság. — Tiszi irnoki állás a szamosújvári kir. országos fejtételeknél, dec. 31. Fegyintézet igazgatóság. — Aljezgyői állás a szobránci kir. járásbírósnál, 2 hét. Beregszási kir. törvényszék. — Irnoki állás a szobránci kir. járásbírósnál, dec. 28. Beregszási kir. törvényszék. — Végrehajtói állás a szepes-ólvai kir. járásbírósnál, 2 hét. Loscsi kir. törvényszék. — Postamesteri állás Vízkeleten, 3 hét. Pozsonyi m. kir. posta- és távirda-igazgatóság.

TAJÉKOZTATÓ.

Mezőgazdák figyelmébe! Elismert kitűnő hazai gyártmány! 1600 gőzcséplőkészlet üzemben! CZIM: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM. Gőzcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjük minden szakbavó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készségedunk kimerít és felvilágosító választ. Argyeztek kívánatra díjmentesen küldetik.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 30.

A nyugati depresszió centruma Olaszország fölé vonult, utja közben eszést okozva a kontinens nyugati és délnyugati részén, míg keleten és északon a maximum erősödött és ott a lecsapások csak jelentéktelenek voltak.

A hőmérséklet csak jelentéktelenül változott. Nálunk a tengerpart környékét kivéve az idő általánosan száraz, felhős vagy ködös volt. A hőmérséklet kissé emelkedett.

Küldés. Borus, enyhe idő várható nyugatról, tovább terjeszkedő csapadékkal, később élénk szelekkel lehűlés valószínű.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn Duna, Morva Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraanra, Latorca, Uag) and water level measurements for various dates (Nov. 30, Nov. 29, m. é. l. o. r.).

BUTOR részletfizetésre! Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházasok, valamint más hitelképes egyének kedvező feltételek mellett kapnak szállár gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat. Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. Ajánlatok 25 kr. levéljeggyel behatárolás ellen határozottan kint fent! cég H. osztály. 5107

KÉZIMUNKÁK BERCZI D. SANDOR kézimunka-nagyiparcsnál, Budapest, Király-utca 4. sz. Képes árjegyzékem 1725 eredeti kézimunka-rajzzal kívánatra bérmentve küldöm. Ujdonság! Hímzett-selyem levelezőlapok 1 lezlapok 25 és 35 kr. Pont-lace munkák és az ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálok.

4 Németül tanító nélkül! Azok számára, a kik magánúton akarnak tökéletesen megtanulni németül, a legjobb nyelvtan a RODER-féle Szévszerinti oktatás a német nyelv megtanulására 40 levél erős vászontokban. — Ara 16 kor. Egy levél két lecke. — Egy lecke 20 fillér. Megrendelhető: LAMPEL RÓBERT (WODJANER F. ÉS FIJA) cs. és kir. udv. könyvtároskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Ki akar pénzt!!! megtakarítani, az jól elcsón vásárolja Csupán 30 kr. postaköltséggel jár, hogy bárki meggyőződést szerezhessen cipőim jószágáról. Minden nálam vásárolt cipőt 6 havi jóllétet vállalok, nem tetszőket saját költségemen visszaveszek és a pénzt minden levonás nélkül visszaadom. Férfi vis. cipő egy darabból 3. Férfi vis. betétes cipő erős kivitelben 3.30. Valódi borjúbőrű fűzős cipő viszon vagy fűzőléssel — 3.50. Poszticipő oroszlékkal, dupla talppal — 4.—. — bagariatellel, háromsoros talppal — 3.50. Oroszlakk, fűzős, meleg beléssel, elegáns — 4.20. Szalmalakk fűzős cipő, gavalier forma — 4.—. Valódi bagariacsimra egy darabból, vízhatlan háromsoros talppal, jóállás mellett — 8.50. Férdfi erős poszticipő, bőrfűző, meleg belés — 5.—. Erdélyi daróc (hastina) esztma, csuklóg bőrbőrítéssel, darócra beléve fűzője — 7.—. Daróc-esztma bőrfűző, meleg kivitelben — 5.50. Női zerge- v. borjúbőr cujos cipő, erős, meleg beléssel — 3.—. Poszticipő borjúbőrű, erős kivitelben — 3.30. Oroszlakk cujos cipő, poszticipő — 3.50. Bűköcske poszticipő, baganybőrbeléssel, prémekkel szegve — 4.—. Mértékkel. Kérjen, ha harisnyában a láb talpa egy papírlapra rajzolják. Előnyben arjégyeztetők több szál ábrával, melyet ingyen és bérmentve küldök. BUDAPEST, Deak-tér 6. sz.

Titkos betegségek ellen 25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmoleggeben ajánlható DR. KAJDACSY, v. cs. és k. ezredorvos. Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em. A legelhanyagoltabb huygcsőfolyásokat, leg súlyosabb huyghólyagbajokat, bujakóros sebeket, epyhilit, az önfertőztetés utóbjait Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legujabban olyannyrira fokozott és hatásában páratlan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magömléseket, nőknél fehérőlyászt befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyvit a legujabb gyóymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelött 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem. Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Titkos betegségek gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyvit legrövidebb idős alatt biztos sikerrel ferhálnak és nőknél: huygcsőfolyászt, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, epyhilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőztetésből támadt idegbetegségeket. Meglepő az eredmény férfui gyengességnél (impotentia) úgy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerek. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejárt a lépcsőn. Külön váróterem. Rendelés délelött 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulóján.
Magyar ünnepi nyitány.
Szerz. Erkel Ferenc.

Utána:
Pollináné Bianchi Bianka mint vendég.
Bánk bán.
Egredt nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzeszte Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Béni.
Személyek:
II. Endre Beek Petur bán Noy
Gertrud Diósyné Biberach Szendrői
Ottó Kiss Solyom mester Mihályi
Bánk bán Broulik Udvarmester Kornai
Melinda Bianchi Tiborc Takáts

Kezdete 7 óraker.
NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
Harmadszor:
A star.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Bahr Hermann. Fordította Szöllösi Zsigmond.
Személyek:
Ladinsér Lóna Láneci Indra Ujházi
Wisinger Dezső Rapacsik Szigeti
Mártha Ligeti Zipsor Cordelia Rákosi
Margit Mezős Flóra Vizváry M.
Dr. Rohr Náday Span Zilahi
Gr. Blowitz Horváth Gallus Péter Egressy

Kezdete 7 1/2 óraker.
MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulóján.
Disz-előadás.

Utána:
Másodsor:
A mikádó.

Japán operett 2 részben. Szövegét írta W. S. Gilbert. Ford. Rákosi Jenő. Zenéjét szerz. Arthur Sullivan.
Személyek:
A mikádó Szilágyi Pitti-Sing Blaha S.
Nanki Poo Ledósky Peep-Bo Gombaszögi
Katsiha Margó Poo-Bah Boross
Kokó Sziklai Pis-Tush Mátrai
Yum-Yum Szoyzer

Kezdete 7 óraker.
Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
Délelőtt 11 óraker, mérsékelt helyárakkal, Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulóján

Ünnepi előadás.
Este:
Tartalékos férj.

Boház 3 felv. Írták Guthi Soma és Rákosi Viktor.
Személyek:
Bukovics Gál Dorottyia Varsányi
Teréz Nikó Hólyag Tóni Hegedüs
Timár Zoltán Fenyvesi Popovka Szerémy
Eva Lenkei Ponty ur Ronaszéki
Osilám Olivér Góth Fruzsina Makarcsyiné
Prencsán Vendrei Oszkár Gyöngyi

Kezdete 7 1/2 óraker.
NÉPSZÍNHÁZ.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulóján.
Ünnepi előadás.

Utána:
Blaha Lujza asszony mint vendég:
Asszonyháboru.

Enekes boház 3 felvonásban. Írta Gerő Károly. Zenéjét szerzeszte Barna Izsó.
Személyek:
Pataki Helén Blaha L. Flóra Sipsóné
Margit Fedák Dajbukát Ujvári
Csizsik Karolin Krecsányi Kocsög Kovács
Csörgő Szirmai Dudás János Vidor
Dezse Géza Tollagi Anna Amón
Zatocsil Horváth Erzsébet Vidorné

Kezdete 7 óraker.
URÁNIA SZÍNHÁZ
Szombat, 1900. december hó 1-én.
K h i n a .
Írta Wélsz Róbert.
Kézde 1/8 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
A bűlcső.

Színmű 3 felvonásban. Írta Brioux. Fordította: Gábor Igné.
Személyek:
Marsanne Beresényi Chantrél Mihályfi
Marsanne-nő Lendvayné Az orvos Ivánfi
Grioux Császár Apica Dömjén
Laurence Márkus Louiso Keczeri

Kézde 7 óraker.
Vár-Színház.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
A bűlcső.

Színmű 3 felvonásban. Írta Brioux. Fordította: Gábor Igné.
Személyek:
Marsanne Beresényi Chantrél Mihályfi
Marsanne-nő Lendvayné Az orvos Ivánfi
Grioux Császár Apica Dömjén
Laurence Márkus Louiso Keczeri

Kézde 7 óraker.
Vár-Színház.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
A bűlcső.

Színmű 3 felvonásban. Írta Brioux. Fordította: Gábor Igné.
Személyek:
Marsanne Beresényi Chantrél Mihályfi
Marsanne-nő Lendvayné Az orvos Ivánfi
Grioux Császár Apica Dömjén
Laurence Márkus Louiso Keczeri

Kézde 7 óraker.
Vár-Színház.
Szombat, 1900. december hó 1-én.
A bűlcső.

Csütörtökön, december 6-án
a Vigadó nagytermében
a „Budapesti Ujságírók Egyesülete“
segélyalapja javára

Jászai Diósyné
Mari H. Berta
Alberti Mayer-Mahr
Werner Mór

Burmester
Willy

nagy művész-estélya. — Concert populaire.
Jegyek 6, 4 és 2 koronával Méry Béla zeneműkereskedésében (Andrassy-ut 12. Telefon.) kaphatók,

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Péntártnyitás 7-ker. Az előadás kezdete 8-ker.
Ma szombat, december hó 1-én, egész új kiténő műsor. Fellepte az összes újonnan szerződött művészeknek.
Pont 9 óraker.
Fenomenális! Szenzációs!

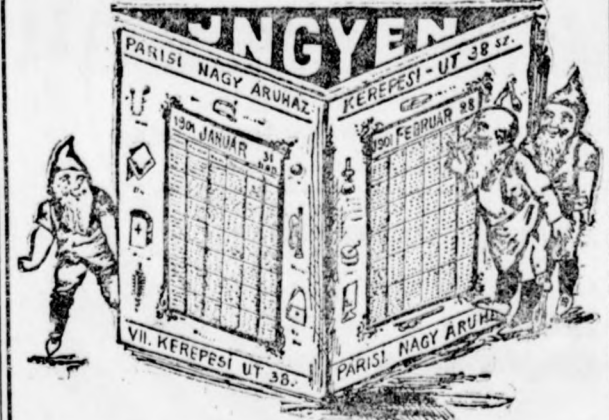
FREGOLI!!
első vendégjátéka, az ő nagyszerű különféle átváltoztatásában.

Jegyek ezen igen érdekes vendégjátékokhoz kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9—1 óráig és délután 3-tól és este a pénztárnál, ugyint Weiss A. nagytársulat Károly-körút 26., tőzsde Andrassy-ut 38 és 26. szám alatt egész napon át.

Holnap vasárnap, délután 1 1/2 óraker, a délutáni előadásban először:
FREGOLI!!

vendégjátéka, valamint az összes újonnan szerződött művészeknek, mérsékelt helyárakkal.

Az 1901. évi teljes naptárral ellátott épp most megjelent képes nagy árjegyzék
a közzétett egy és két koronás árjegyzékkel, utazás az összes ártitkekről átváltással bementve is

Putzer György pince-éttermeiben Deák-tér.
Ma és minden este **Rózsa Bandi** és **Sághy Pista** zenekarokkal hangversenyeznek. **Kiténő konyha, tiszta borok.** — Tisztelettel
Putzer György vendégli.
Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.
az Erdélyi Mintavendéglőben,
VI., Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

Pesti művelt társalgó.
Négyülhözötlen kéalkönyv mintáozok számára, kik a társas életben szerepelni akarnak s a társaságokban nyitnak meg kedvelőitől öböltek. **Tartalma:** Híremutatók. — A régi ismét nevelnek jelentése. — Francia négyes rendezése. — Pas de quatre. — Pas de painée. — 30 társasjáték zálogváltással. — Ezermester. — Kártyafortélyok. — Találkák. — Tréfás kérdések és felelványok. — Személyesítések (Anekdoták). — Whist-játék. — Komoly költemények. — Szerelemi költemények. — Hímnészék. — Felismerések. — Földrajzok. — Egy pesti arzádn. Hotelék, ártóigazított s bővített kiadás. Ára 2 kor, 40 fillér. Kapható **Lampel Róbert** (Woodner 2. és Fiala) könyvkereskedésében (Budapest, Andrassy-ut 21.) a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

BUTOROK
egy kézpénzért mint, részletfizetésre
a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig legjutányosabban
Ehrenten és Fuchs testvéreknél,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 8.
Andrassy-ut közelében.
Képes árjegyzék ingyen.

Kereskedők!
Iparosok!
rendeljük meg Bacsokay M. Tivadar

Vegyészeti titkok
című, most megjelent vegyészeti kézikönyvet.
Ezen könyv segítségével bármilyen par vagy üzlet jövedelme tetemesen növelhető. Tiszta és egyszerűen megismerhető az összes technikai és ipari titkok. Megszerzése bármilyen társadalmi állású egyének számára legmegelőzhető. **A könyv 2 korona 50 fillér kedvezményes áron megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.**

Karácsonyi eladás!

A **Feldmann Sándor-féle** volt cégnek (Bécsi-u. 6.) a megmaradt raktárát gyapjú- és mosókélmékben készpénzfizetés mellett megvettem és most mindezeket az árakat, valamint számos más cikkeket, amelyekhez olesón jutottam, az újonnan megnyitott üzletemben (Bécsi-utca 6. sz.) oly jutányosan eladásra bocsátom, hogy edemes lehet mindenki részére ezen kedvező körülményről meggyőződni.
Füneliek és barchentek (mosható) gyönyörű szép színek és mintákban most átlag mtje 15, 18 kr.

Női ruhakélmék, duplaszélés, a legdivatosabb színekben, méterje most 25 kr.
Női posztó, duplaszélés a legjobb színekben, méterje most 48 kr.
Finom costum-kelme, 120 cm. széles, a legelőgansabb színekben, méterje csak 70 kr.
Flanel-Blousok gyönyörű szép színek és mintákban, jól mosható anyagból szépen kiállítva és darabja most csak 1.10

Vatódí prágai glacé-börkeztük kezesség mellett, 4 gombos finom bőr, minden színben 1.30 helyett most csak 87 kr. párja

VAJDA MÓR
újonnan megnyitott Áruháza
BUDAPEST, BÉCSI-UTCA 6. SZ.

FOLIES CAPRICE.
VI., Révay-utca 18. sz.

„Die Hochstaplerin“.
A Knopfloch család,
és
Ügyvédek alkonya.

Holnap, vasárnap, 9/2 óraker először:
Üsd vissza!

Eredeti boház. Írta egy „Tanbetyár“. Rendező: **Koltz S.**
Cigányzene a pompás télikertben.

Legalkalmasabb és legszebb
ajándékok karácsonyra.
Fuvolák 4, 5, 6, 8, 10 ftt s feljebb.
Klarinétok 4, 5, 6, 7, 8 ftt s feljebb.
Hegedűk 3, 4, 5, 6, 7, 8 ftt s feljebb.
Gordonkák (cellók) 12, 16, 20 forint és feljebb.
Cimbalnok erőteljes, csengő hanggal 35—500 frtig.

Sternberg Ármín és Testv.
es. és kir. udvari
hangszergyárosok Kerepesi-ut 36.

Külön zongoratermek Kossuth La-os-u. 22. (Károly-körút sarkán.) Zenepatola **képes árjegyzék** (minden szikkról külön) ingyen küldetik, de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívántatik az árjegyzék.

LÁTVÁNYOSSÁG
a megnyitott
KELETI SZÖNYEG-ÁRUHÁZ
IV., KISGYŐZ-TEP 3. SZ.
Küldi föher-egyen 3 óráig a legújabb katalógusban.
Javaslatok elfogadtatnak.

CIMBALMOK.
Legújabb asztalalkalmazható, 5 évi jóállással legjeoseb hanggal, részletfizetésre is kaphatók. Saját gyártású hangszerek, u. m.: cimbalnok, hegedű, harmonika, furulya, akkordeón, bagla stb. Kiténő magyar búrok. Számos kiténő és elismerés ajó munkálat. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldik meg.
Magyarország Gyula magyar hangszergyáros-telepe **BUDAPEST,** VIII., Kerepesi-ut 21

Fórfiak részére:

As ember és neme, a nem szerelmű, a nem élvezet vezetése, egészséges gyermekek megszületéséről. Ára 2 kor. A szüzesség egészség-tana. Ára 2 kor. A női közeledéstől való tartózkodás következményei. Ára 2 kor. A női betegségek megelőzése és gyógyítása. Ára 2 kor. Amor és Hymen. Utmutató jegyzék és házassági szabályok. Ára 2 kor.

Nők részére:

Gyermekeken szerelm a fogamzás megakadályozásának módja. Ára 2 kor. A szüzesség egészség-tana. Ára 2 kor. A női közeledéstől való tartózkodás következményei. Ára 2 kor. A női betegségek megelőzése és gyógyítása. Ára 2 kor. Amor és Hymen. Utmutató jegyzék és házassági szabályok. Ára 2 kor.

Rendelések postafordulattal a pénz előleges beküldése mellett bérmentve, díszretől mellől küldetnek sőt. ADLER SÁNDOR könyvkereskedése, Bpest, váci-körút 38. H.

'Transsylvania' Gyümölcs- és vetemény-conserv-gyár

DÉVA (Hunyadmegye). Ajánl: Befűtöket, confitüreket, (svájci módra készített) izeket, továbbá combbát és babot vízben, süríni befűt paradicsom izet, befűt erdélyi borsmust (nem mártásnak stb.), savanyu káposztát erdélyi módon fűszerezve. Tábla almát 5 kilós fadákban. Mintarakár és elárulót hely Budapesten: Központi vásárcsarnok 68. sz. rekesz, a főbejárattól balra. Reggel 7 óráig déli 1 óráig. Telefon 38-14. TEODOROVICS J. Budapesti vezérközpont: ANGYAL és ANTAL Budapest, Dalszékház-utca 10. Telefon 29-90.

Legszébb Legjobb Legelőcsőbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Table with 2 columns listing prices for various items like 'Székhelyű vasgép', '1 acél sodrony ágybót', '1 tengervízi matrac', etc.

GICHNER JÁNOS paplan, matrac, és káptalanok gyártás, szőnyeg, függöny, vasbútor stb. nagy raktára Budapest, 111. Erzsébet-körút 20.

Chel-Orice 48, Brixton-Road, London SW. Valódi zagorai mellszörp. Kellően vonzó szer felhőzőknek és gyermeknek. Thierry A. balzsam-gyára Regada, Rohitsch-Sauerheim mellett.

MA 1 mètre Tennis-flanell Weiner Mátyás 12 krajcár. divatruházában Budapest, Andrassy-ut 3.

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK radicalis gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. Mitzger kiváló gyógyhatásáról elismert intézetét Budapest VI., Teréz-körút 44. I. em.

Pelstabil Compound-Condensációs-gőzgépek kizuzható eszközzel 20-100 lóerőre. Legjobb legkarakosabb és legegyszerűbb üzemű malomoknak, fűrészelőgépek és más iparvállalatoknak. Prospektusok ingyen. Gőzkazánok minden rendszer szerint. Reszvoirok, Vas- és fémöntvények. Saját gértármány csapágyfém Kovácsmunkák. Általános gépépítészet. AZ ELSŐ CS. KIR. SZAB. DUNAGŐZHAJÓZÁSI-TÁRSASÁG Ó-BUDAI HAJÓ-, KAZÁN- és GÉPGYÁRÁNAK kereskedelmi képviselőse BUDAPEST, V. KER., LIPÓT-KÖRÚT 28. SZÁM.

Állandó nagy butor-kiállítás. Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek a valódiságért kezességünk, ugyisint saját készítésű képzőművészeti butorainkat a n. é. butorvásárló közönség b. figyelmére ajánljuk. Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

6 cs. és apost. kir. Felsőháznak legfelső elhatározása folytán. XXI. cs. kir. államsorsjáték. A Főnyeremény 200.000 koronára rög. A nyertesnek kifizetéséről a cs. kir. lottóigazgatóság kezességével.

Magy. kir. államsorsjáték. Hirdetmény. (Uj helyi személy- és podgyász-díj-zabás kiadás a magy. kir. államsorsjátékra.)

SZABÓ JENŐ Ikehéremű-gyára, angol, francia uri divat és kalap raktár Budapest, V., Marokkói-utca 1. Legjobb szabásban kezesség mellett készit Székely-féle siflonból férfi kelezgét.

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI? LICHTLAU ALBERT a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debrecenben. Taab zoltás: eddei DRAUGENTZ JÁNOS m.kir. honvédezéses ny. és MAYER ADOLF cs. és kir. őrnagy ny. Feljegy: a nm. vallás- és közokt. ügyi m.kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Legfinomabb puncsesszenciák friss gyümölcsnodból: Bordeaux-puncs (kifűtő vörösbors-puncs); Ananas-puncs (legfin. jamaica-rum-puncs); Orosz puncs-eréme (finom fehér aracc-puncs); Czay-esszencia (a legfinomabb jamaicrum és tea-fűkezel); (egy rész puncs vagy Czay-esszencia három rész forró vízzel a kész puncsot vagy Czay-t alkotják) aajt LICHTWITZ E. és T. cs. és kir. ndv. szállító, TROPAU. Kapható minden jobb fűszer- és csomagüzletben.

Magyar kir. államsorsjáték. Pályázati hirdetmény. Dálja állomáson megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezenel nyilvános pályázat hirdettetlik. A bérlet 1901. január hó 18-ával veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1904. évi január 17-ig.

APRÓ HIRTELESEK

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A hirdesekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges belyeget kell mellékelni. Tudakozódsóknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Olcson vásárolni mindent

Drágán eladni mindent

Potom pénzzen

Például: Ez a hirdetés csak 32 fillérbe kerül:

Ez 42 fillérbe: Nevelőőt

Ez 44 fillérbe: Kerések

Ez 46 fillérbe: Szobátárs

Ez 56 fillérbe: Szabóné

Ez 60 fillérbe: Irodaszókrat

Ez 72 fillérbe: Házfelügyelő

Apró hirdeseket

Breuer nővérek

Engelmann Mór

Franko Pál

Jambrikovits

Eckstein Bernát

Fischer J. D.

Goldberger A. V.

Hassenstein és Vogler

Leopold Gyula

Moss R. Adolf

Mezei Antal

Schwarz József

KERESLET.

Veszek

Jogász.

Helyi ismerettel

Utazók kerestetnek

Keresek

Okleveles mérész

Kereskedelmi tanfolyam

Nagy ismeretséggel

Egy vidéki

Keresetek

A vadászatok

Házmesteri

Egy kintő

Wertheim-pénzszekrény

Butor

Butorozott

Keztyűk, harisnyák

Nagy üzlethelyiség

Konyhakredenc

Egy tisztességes

Csemege-üzlet

Elegáns tülkabitók

Szabást.

TARTÓS

Rövid zongora

Kiadó szoba.

Férheméit.

Eladó ház Kispesten

Kályhámester

Kiadó szoba.

Két darab

Karácsonyra

Borsodmegyében

Kávé

Pénzkölcsönt

Ebédkosztot

Egy birtok

Disznóhus.

Téli kabátok

Rothberger Jakob

Rothberger Jakob

Uj korszak.

Két darab

Karácsonyra

Borsodmegyében

Kávé

Pénzkölcsönt

Ebédkosztot

Egy birtok

Disznóhus.

Köznevelő-osztály.

Rothberger Jakob

Rothberger Jakob

Uj korszak.

Két darab

Karácsonyra

Borsodmegyében

Kávé

Pénzkölcsönt

Ebédkosztot

Egy birtok

Disznóhus.